

קובץ לחיזוק ההתקשרות

חג הפורים

ה'תש"ע - פרצת

מחיר: 5 ש"ח

תוכן עניינים

7	דבר מלכות
		אגרת קודש ששלח כ"ק אדמו"ר לתלמידי התמימים במונטריאול.
13	התוועדויות פורים לאורך השנים
		סקירה מיוחדת ומרתקת על התוועדויות כ"ק אדמו"ר בחג הפורים במשך השנים.
39	יומן פורים תשמ"ה
		פרסום ראשון.
53	מצוות החג בצל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
		סקירה אודות הנהגותיו המיוחדות של כ"ק אדמו"ר בקיום מצוות החג.
63	תמונות נדירות בפרסום ראשון
		באדיבותה של חברת jem.

פתח-דבר

אחינו תלמידי התמימים שיחיו,
שלום וברכה!

בעומדנו בימים הסמוכים לחג הפורים דשנת ה'תש"ע (פרצת), בעיצומה של שנת השישים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע נשיא דורנו, הננו בזה להגיש בפני תלמידי התמימים ואנ"ש בכל קצווי תבל את הקובץ הנוכחי (יא-כה), הכולל:

(א) דבר מלכות – אגרת קודש ששלח כ"ק אדמו"ר לתלמידי התמימים ובתוכם ה'ת' משה אלי' גערליצקי, שנשלחה אליהם כדי "לכפר" על כך שכ"ק לא נסע לחתונת הנ"ל, וכן כ"מעין" פארבריינגען לימי הפורים.

(ב) התוועדויות פורים לאורך השנים – סקירה מיוחדת אודות הגילויים העצומים והאירועים המיוחדים בהתוועדויות כ"ק אדמו"ר בחג הפורים במשך השנים. מחמת רצוננו להקיף את רוב האירועים היחודיים בהתוועדויות אלו במשך עשרות שנים, הרי שלא יכולנו לרדת לפרטי פרטים בהנעשה בכל התוועדות. הסקירה נערכה הן מעדויות שבע"פ והן מיומני בית חיינו.

בהתוועדויות חג הפורים, החל משנת תשי"ג, חידש כ"ק אדמו"ר את ההנהגה לערוך "מגבית פורים" בה נאסף כסף עבור קופת רבינו. מחמת חשיבות מגבית זו הבאנו כחוספה לסקירה הכללית אודות התוועדויות הפורים, פרטי העניינים של מגבית זו במשך השנים.

(ג) יומן פורים תשמ"ה בפרסום ראשון. כמידי שנה, היתה ההתוועדות של פורים מלאה בגילויים נפלאים ובשיחות עמוקות וכו'. אך ההפתעה הגדולה של שנה זו היתה דוקא בהתוועדות שהתקיימה בשבת שלאחרי פורים, כהשלמה לפורים. כפי ששמענו מאלו שנכחו בהתוועדות, סגנון הדברים ה' נדיר ומיוחד והיחס של כ"ק

לאנשים פרטיים וכו' ה' כבשנים הראשונות ממש. היומן, המוגש בזה בפרסום ראשון, מתאר בשפה חי' ומרתקת את מהלך ההתרחשויות.

(ד) מצוות החג בצל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו - סקירה אודות הנהגותיו המיוחדות של כ"ק אדמו"ר בקיום מצוות החג. כשנלווה אלי' מזיכרונותיו של הגבאי דביה"כ וביה"מ 770 הרה"ת ר' זאב כ"ץ, על מנהגו ליתן לכ"ק אדמו"ר משלוח מנות יחודי - כתי"ק מרבתינו נשיאנו, מידי שנה בחג הפורים.

(ה) תמונות נדירות בפרסום ראשון - באדיבותה של חברת jem הננו מגישים בזאת תמונות ייחודיות בפרסום ראשון מביקור מר שז"ר אצל כ"ק אדמו"ר בחג הפורים תשל"א.

תודתנו נתונה להרה"ח ר' מיכאל אהרן שי' זעליגסאן על הסיוע התמידי.

הננו תקווה שימלא הקובץ יעודו, ובימים מרים אלו אשר החושך מכסה ארץ וערפל לאומים, ואיננו זוכים לראות את מלכנו לעיני בשר, יועיל לחזק אור וחום ההתקשרות והאהבה לנשיא דורנו כ"ק אדמו"ר זי"ע, ובמהרה ממש נזכה לחזות באור פניו בהתגלותו לעין כל בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

ועד תלמידי התמימים - 770

ימים הסמוכים לחג הפורים ה'תש"ע (פרצת),
שישים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר,
ברוקלין, ניו יורק.

דבר מלכות

דיני קריאת המגילה - בעבודת האדם

בי"ה, יום ה' מגילה נקראת בי"א אדר שני תשג"ה

כבוד ידידנו הרה"ג הרה"ח הנעלים והמצויינים
אנשי חיל בחילה של תורה, התמימים יחיו,
ובתוכם הר"ר משה אלי שי
מאנטרעאל, קאנאדא

שלום וברכה!

אתחיל בבקש[ת] סליחה על אי המענה בכתב על מכתבם ע"ע, - והסבה בזה
הטרדה רבה בסדור הלוח לחסידי חב"ד היו"ל ימים אלו - והמענה בע"פ הרי בטח
מסר בעתו ובזמנו ידידנו הרה"ג והרה"ח וכו' מהרש"ל שי, ובודאי גם הטעלעגי
נתקבלה במועדה. והנני בא בכתובים כדי לכפר - מענין רצוי ודורון - על הנ"ל
ושיהי' גם מעין פארבריינגען בימי הפורים הממששמים ובאים:

תנן מגלה נקראת בי"א בי"ב בי"ג בי"ד בט"ו כו' שהכפרים מקדימין ליום
הכניסה, והענין בעבודת האדם ע"פ דא"ח בקצור - ועי' ביאור כל משנה זו במגיד
משרים להביי פ' ויקהל, -

מגלה ענינה ספור הנס, הנהגה שלמעלה מטבע, אלא שנס פורים הי' מלובש
בטבע, והחילוק מבואר בדרושי פורים, ביאוה"ז ויקרא, פדה בשלום תרח"ץ.
ובעבודה י"ל החילוק: עבודה שע"פ טו"ד (טבע), עבודה שהתחלתה למעלה מטו"ד
בתוקף הרצון, אבל בענינים כאלו שאח"כ ממשיכים בטו"ד ע"י שהרצון מכריח את
שכלו (נס המלובש בטבע), ועבודה שלמע"י מטו"ד לגמרי (נס גלוי). ועיין בד"ה ועתה
אם נא פ' כי תשא רע"ח שי"ל שגם בנסים שלמע"י מהטבע יש מדרי' - ולהעיר מל'
רז"ל נס ונסי נסין (ברכות נו, א) נס בתוך נס (שמ"ר ס"פ וארא) כשעושה בו אהרן
נסים כו' שעשיתני אני - משה - בו נסים כו' שהקב"ה עושה נסים (שמ"ר ס"פ בשלח)
- וי"ל דהחילוק הוא הנהגה דחיי ויחידה או מס"נ דאברהם ורע"ק.

וקריאת המגילה היינו פרסומי ניסא בעולם, המשכת הנהגה זו בחיי יום יום.
והנה הנהגה זו דקבי"ע מבלי התחשב עם הטו"ד, יכולה שתהי' בחמשה מדרי': אם
רק בהנוגע להפועל ממש מחדו"מ, גם בנוגע לאהוי"ר מדות, שכל, הנחה, ומושכל

ראשון שלו, עצם הרצון והנפש, והם ד' אותי שם הוי' שבנפש וקוצשיי. - וידוע
אשר בשמות הנה טבע ונס, מתאים לשם אלקים ושם הוי' -

וזהו מגלה נקראת ביי"א כו' בט"ו, כי י' ימים, עשרה טפחים, מטה, עשי הגשמית,
לא ירדה שכינה למטה מעשרה (סוכה ה, א) רה" רק עד י' (שבת ז, ב) וקריאת
המגילה, נס ולא טבע, מתחיל מיום י"א.

והנה מקום שיש י' בטלנין - שכל י' כחות נפשו - בטלים ממלאכתן, שהם
בביהכ"נ מצוין תמיד לתפילה (מגלה ה, א. ולהעיר ג"כ מתשובת הרמב"ם פירושו
בזה) התחברות עם הקב"ה, נק' עיר - גדול ה' בעיר אלקינו - וקורין ביי"ד, היינו
שהמשכת הנהגה הנס[נ]ת היא בכל ד' המדרי' הראשונות הני"ל, כיון שכולם כדבעי,
אבל לא בט"ו כי צריך זהירות מאויב כיון שמצד עצם הנפש, קוצשיי, אי"י באיזה
דרך מוליכין אותו (לקו"ת קצור דולא תשבת, תפילין דמ"ע רנ"ג), משא"כ מוקפת
חומה, שמקיף הרחוק ג"כ בשלמות אצלו - קורין בט"ו, קוצשיי, -

- וז"ל בדרושי מג"א דרמ"צ ח"ב (שב, ב): מגלה נקראת ביי"א עד ט"ו היינו גילוי
שם הוי' כו' ובשם הוי' ד' אותיות נמצא ביום י"ד מאיר היו"ד אך בט"ו בכרכים
המוקפים חומה ובששון מאיר ג"כ קצשיי, עכ"ל.

אבל כשאין י' בטלנין, ועפמשת"ל הענין, וא"כ הרי יש לעבודתו אחיזה בטו"ד
טבע ואינו תושב קבוע דעיר אלקינו, ולכן זקוק לבן עיר שיקרא לפניו המגלה
המשכת הנהגה נסיית בחיי נפשו, והקריאה אפשר שתחול ביי"א, שיושפע שתהי'
עבודתו בנוגע להפוי"מ עכ"פ למעי' מהטו"ד, או ביי"ב גם במדותיו וכו'. ותלוי בזה
מתי חל יום הכניסה, שאז מתכנסין לעיירות למשפט, כי העלי' מבחי' בן כפר לבחי'
בן עיר - אפילו לשעה - צ"ל עיי' משפט ובירור נוסף מקודם.

ומפרש בגמרא איך אפשר שבן עיר יקרא - וימשיך - בבני הכפרים, כי מה שייכות
יש ביניהם, וכידוע ריחוק הערך שבין אצי' וביי"ע, חכ' שבנפש ושאר כחות, ועי"ז
מתרץ (מגילה ד, ב) שמספקין מים ומזון לאחיהם שבכרכין, פי' עיי' שמבררים
ומכנינים ענינים הגשמיים שיהיו בערך בני העיר (וכמבואר המדרי' בזה: עבד כנעני,
עיי"ע, אמה העבריי - ס' המצות מצות יעוד) עיי"ז נעשים "אחיהם" - ל' אחוי -
ובמילא בן העיר קורא לפניהם את המגלה.

ומסקנא דדינא (שם ב, א) אימתי - כל דין זה דכפרים - בזמן שהשנים כתיקונן
כו', ויובן עי"ד המבואר בדרושי ר"ה בדא"ח בענין תקי"ש ונטילת לולב בשבת
בביהמ"ק ובגבולין, וזהו הואיל שמסתכלין בה - לענין אסור חמץ ג"כ, וגם אפשר
שיכשלו באכילת חמץ בפסח, ובעבודה פשוטה לפי ערך כזו חייבו גם בני הכפרים
לקרות ביי"ד - להמשיכה בכל הציוור קומה שלהם.

בברכה לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה

הרב מנחם שניאורסאהן

מאחורי המכתב:

עוה"פ את כבמע"ה לבוא לחתונת אחינו שי, כי לבד הזכות להחתן - ולנו - לפאר את השמחה בנוכחות כבמע"ה, לבד זה משתוקקים אנחנו מאד מאד שכבמע"ה יתועד אתנו ולנפוח בנו איזה רוח חיים (כידוע הפי' בדא"ח בענין חיים כו') שיגביה וירומם אותנו ממצבנו השפל, כי זה כג' שנים אשר אנו נמצאים בגולה רחוק ממקום בית חיינו, וזה כב' שנים שאין לנו שום משפיע רוחני שיורה לנו איך להשלים רצון כ"ק אדמו"ר שליט"א, כי אע"פ שהננו מקבלים מכתבים מכ"ק אד"ש מ"מ דארפמען האבען דעם חסיד וואס ער זאל זיי קענען לייענען.

על מכתבים אלו ענה הרבי במכתב שלעיל (אג"ק ח"א) בו מבאר עניינים הקשורים לחג הפורים וקריאת המגילה, "כדי לכפר - מענין רצוי ודורון - על הנ"ל ושיהי' גם מעין פארבריינגען בימי הפורים הממששים ובאים".

ישיבת תות"ל במונטריאול נוסדה ע"י כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע. התלמידים הראשונים בישיבה היו תלמידי התמימים שלמדו בתות"ל שאנגאי לשם ברחו מיישיבות תות"ל שבאירופא.

בשנת תש"ג התקיימה חתונתו של א' מתלמידי הישיבה, הרה"ת משה אליהו שי' גערליצקי, לקראת החתונה ביקש החתן מהרבי - אז חתנא דבי נשיאה - לבוא לחתונתו.

תלמידי הישיבה כתבו אף הם מכתב משלהם בו מבקשים מהרבי לבוא ומציינים את העובדה ששלוש שנים רחוקים הם מבית חיינו (כנ"ל, עקב המלחמה).

וזה לשון מכתבם (מתאריך מוצש"ק יתרו):

אע"פ שאחינו החתן התמים משה אלי' שי' גערליצקי כבר כתב לכמע"ה - בשם כל התמימים דפה - שמשתוקקים אנו מאד שכבמע"ה יבקר אותנו, מ"מ מצאנו לנכון מפאת יוקר הענין לבקש

התוועדות פורים לאורך השנים

הננו בזה להגיש סקירה מרתקת, אודות ההתרחשויות המיוחדות בהתוועדויות כ"ק אדמו"ר בחג הפורים לאורך השנים. רבים מהתוועדויות הפורים היו התוועדויות יהודיות בהם אירע מאורע היסטורי כלשהו, ובסקירה זו המלוקטת הן מיומנים והן מעדויות ששמעו חברי המערכת בע"פ, הקפנו בכללות רגעים מיוחדים אלו. מחמת קוצר היריעה, לא הבאנו בזאת תיאורים מפורטים מכל השנים ממש, וגם השנים המתוארות, יש ולא באו בזה אלא בבהינת 'נגיעה' בלבד, אך כמובן, שיש בכל זה בכדי ליתן מבט כללי על הגילויים המופלאים שזכינו לראות אצל הרבי במשך השנים.

סקירה

פורים תשי"א

התבטאויות מופלאות אודות הנשיאות

התוועדות פורים תשי"א היתה מעמד מיוחד במאד. במהלך ההתוועדות דיבר הרבי אודות ענינים מופלאים ביותר, כשביניהם היו ביטויים נדירים אודות הנשיאות ואודות עצמו וכו'. דברים שהשאירו רושם חזק על כל הנוכחים. אגב – דורשי רשומות מציינים שהיתה זו ההתוועדות הראשונה שהתוועד הרבי כשהוא יושב על בימה מוגבהת ומדבר באמצעות רמקול..

בהתוועדות אמר הרבי מאמר ד"ה וקיבל היהודים. הרבי התחיל (בניגון של מאמר) "וקבל היהודים את אשר החלו..." והפסיק קצת בבכי, ואח"כ התחיל להגיד עוה"פ, "וקבל היהודים את אשר החלו לעשות, ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר..."

ההתוועדות נמשכה כשבע וחצי שעות, מהשעה 9:00 בלילה עד 4:30 לפנות בוקר (לערך). כ"ק אדמו"ר הי' בהתגלות גדולה, ואמר הרבה "לחיים" בעצמו, כשגם לנאספים הורה לומר הרבה פעמים לחיים. כשחילקו כוסיות משקה בין המסובים, לאמירת לחיים, צוה הרבי שיביאו כוסות גדולות יותר, ואמר (בחניך): בנוגע לנתינת צדקה מצינו שיש מעלה כשנותנים אותו סכום פעמים רבות, קימעא קימעא ("ביסלך ווייז"), אבל בנוגע למשקה אין צורך ליתן קימעא קימעא!

כנזכר, היו במשך ההתוועדות התבטאויות נפלאות אודות ענין הנשיאות וכו', וכדלהלן: הרבי סיפר שאדמו"ר מוהריי"ץ ביקש פעם מאביו כ"ק אדני"ע שיאמר לפניו דא"ח – זה הי' בשמחת תורה האחרון בשנת תר"פ – ענה לו הרבי נ"ע שהוא מסכים בתנאי שיקח קודם משקה, ויצא הרבי ריי"ץ ולקח כוס "אריק" מלא, שהוא משקה חריף מאוד (96%), ובכדי שזה לא יבלבל אותו לשמיעת המאמר חסידות הקיא את כל המשקה ונכנס לאביו ואמר שקיים את הציווי, ואמר לפניו אביו מאמר דא"ח, ואח"כ אמר לו שהוא רוצה "אז ער זאל זיין אנאנדערער".

הרבי המשיך ואמר: "איך ווייס ניט וואס מ'האט אייך פארבונדן צו מיר און מיר צו אייך, און פארוואס מ'מאטערט אייך און מיר, נאר אזוי ווי עס איז געווען אין די פריערדיקע דורות איז גיט מען איצטער אויך כוחות, וויל איך אייך זאגן א פאר ווערטער, די ווערטער וועלן ניט קאליע מאכן – א מקצת וועט עס בריינגען. עס איז פאראן אזוינע בחורים וואס גייען מיט אמונה פשוטה. וויל איך אייך זאגן א פאר ווערטער און איר זאלט ווערן אנדערע, אנדערע אין לימוד התורה און אין קיום המצוות" (וכנראה שלא סיים כ"ק אדמו"ר שליט"א מה שרצה לומר).

בין הדברים כשדיבר אודות כ"ק אדמו"ר הריי"ץ, סיפר, שפעס דיבר כ"ק אדמו"ר נבג"מ אודות אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, ואמר שהוא אינו אומר "נשמתו עדן" אלא "נשמתו ביי" מפני שמדוע צריך לומר "נשמתו עדן" כשהרבה יותר קל לומר "נשמתו ביי".

בפירוש ניט אזוי, איר זייט אונזער רבי, דער זעלבער פון אלטין רבי'ן ביז יעצט – אין שלשלת" וכו' כנ"ל].

בהמשך הדברים אמר: "איך וויל אייך ווינטשן און זיך ווינטשן, איך האב אמאל געהערט פון רבי'ן אין דעם ענין פון קריאת פדיונות אז פאר זיך גיט מען אויך, קען מען געבן פאר זיך צו זיך, און בפרט אויפ'ן ציון הקדוש פון כבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו (מילים אלו אמר בפירוט ולא בראשי-תיבות, והמחזה בעת מעשה הי' מאויים מאוד), וויל איך אייך און זיך ווינטשן אז דאס וואס דער רבי האט אמאל געזאגט אז דער פורים זאל זיין דער לעצטער אין גלות – זאל דאס מקויים ווערן היינטיקן פורים".

במהלך ההתוועדות נתן הרבי לכמה מהחסידים משקה בידו הק' מכוסו, ומיד קמו כל המסובים והתחילו לבקש מכ"ק אדמו"ר לתת להם משקה מכוסו, כ"ק אדמו"ר חילק משקה לכל הקהל ובעת החלוקה עמד על כסאו הק' ולכמה דיבר בעת החלוקה ענינים פרטיים. וכשנגמר המשקה שהי' בביהמ"ד והיו עדיין כמה שלא קיבלו, ציוה כ"ק אדמו"ר שיביאו מים וחילק מים מכוסו לאמירת לחיים.

כ"ק אדמו"ר סיים את ההתוועדות באמרו: "און דער רבי שליט"א (כ"ק אדמו"ר נב"מ) זאל אונז פירן אנטקעגן משיחין!"

ר' ישראל דזייקאבסאן שעמד ע"י כ"ק אדמו"ר הצביע על כ"ק אדמו"ר ואמר "דער רבי שליט"א"!!!

פּוּרִים תּשׁי"ב

שהתלמידים יחזרו חסידות

תפילת ערבית וקריאת המגילה החלו בשעה 45:6. עד אז שהה הרבי בחדרו הק', כשראש עיריית ירושלים מר ש"ז שרגאי נמצא שם ביחידות, בשנת תשי"ב לקראת ההתוועדות נטל הרבי את ידיו לסעודה. במהלך ההתוועדות שתה הרבי ארבעה או חמשה כוסות יין, ואמר: אין כאן אף אחד שאוחז ביעד דלא ידע'. צריך שיהי' לכל הפחות אחד שיוציא את כולם ידי חובה. אינני יודע אם יש מקום לזה ע"פ דין, אבל עכ"פ יש מקום לזה בפלפול...

הרבי הורה לר' אפרים וולף ולעוד כו"כ מהחסידים לומר לחיים. כשר' הענדל ליבערמאן שתה 36 כוסיות לחיים, הורה לו הרבי להפסיק. הוא התחיל לרקוד לבדו על השלחן ובכה בכיות חזקות.

בהמשך, תבע הרבי מא' הת' שילך לחזור חסידות בבתי כנסיות, באמרו, "מקען עס ניט אפשטופען. משיח דארף באלד קומען!"

הרבי פנה להרב מענטליק והרב טננבוים (ששניהם כבר החזיקו ביעד דלא ידע') ואמר: "ישנם עשרה תלמידים שיכולים לחזור חסידות ואינם עושים זאת. ולא עוד

אלא שכעת אינני רואה אותם בהתוועדות!" הרב מענטליק ניסה ללמד עליהם זכות, שכנראה נמצאים הם כאן איפה שהוא. הרבי הגיב: "היכן? אינני רואה אותם!"

ר' משה גוראריי (שהי' באותו זמן אצל הרבי) עמד על בימת הרבי ליד הרב חדקוב. הוא שתה הרבה משקה והתחיל לבכות, ובין הדברים, ביקש ברכה מהרבי שהוא יאמין יותר ממה שהוא מבין, שכן להבין – אין הוא מבין מאומה. הרבי ענה לו: להבין – צריכים, אבל לרצות להבין – זאת אין צריכים.

פורים תשי"ג

סדרים בפטרבורג

הפארבריינגען של פורים שנת תשי"ג התקיים בחצר הישאלאשי שליד בנין 770. היתה זו התוועדות הסטורית, בה אמר הרבי שני מאמרים, כשקודם המאמר השני (ד"ה על כן) סיפר הרבי ע"ד המאורע של 'הוא-רע' שקרה בימי נשיאות הרבי הרש"ב, כידוע.

להלן מההנחה של ההתוועדות (תו"מ תשי"ג) כהקדמה ובסמיכות לאמירת המאמר, כאשר רצינות ודביקות מיוחדת נראתה על פני קדשו — פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א וסיפר:

בתקופת המהפיכה ברוסיה לאחרי מפלתו של הקיסר, הורה כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע להחסידיים להשתתף בבחירות שנערכו במדינה. ובהתאם לכך הגיע למקום שבו התקיימו הבחירות גם אחד החסידיים שהי' מופשט לגמרי מהוויות העולם, ולא ידע כלל מה מתרחש במדינה – שהרי צריך הוא לקיים את ההוראה של הרבי, וכמובן, לאחרי הקדמת טבילה במקוה וחגירת אבנט, כראוי לקיום הוראה של הרבי. לאחר שעשה מה שצריך לעשות בשביל הבחירות, כפי שהורו לו חבריו – ראה אנשים עומדים ומכריזים "הו-רה", ועמד גם הוא והכריז: "הוא-רע, הוא-רע, הוא-רע..." [כל המסובים בהתוועדות עמדו והכריזו בהתרגשות: "הוא-רע, הוא-רע, הוא-רע". כשמיד לאח"י פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר את המאמר]. לאחר כמה ימים אכן הפרסמה השמועה שבאותו הזמן ממש נהרג הצורר סטאלין. מעניין לציין, שמאמר זה יצא לאור מוגה על ידי הרבי לקראת חג הפורים ה'תנש"א, ובפתח דבר שלו (וכידוע שהרבי הי' מאשר גם את נוסח הפתח דבר) הי' כתוב כך: "לקראת ימי הפורים הבעל"ט... יא אדר, שנת ה'תנש"א". אמירת מאמר זה – המאמר השני שנאמר בהתוועדות פורים בשנה ההיא – היתה קשורה, כנראה, עם המאורעות שאירעו בתקופה ההיא עד למפלתו של המושל דמדינה ההיא שהי' צורר ישראל, כפי שהבינו בשעתו מהסיפור שסיפר כ"ק אדמו"ר שליט"א – כהקדמה ובסמיכות לאמירת מאמר זה – ע"ד הוראת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בתקופת המהפיכה לאחרי מפלתו של הקיסר". ע"כ.

אגב – ביומן אחר מתואר שכשהרבי סיפר את הסיפור אודות החסיד תיאר הרבי איך עשה בדיוק אותו חסיד – כשחיוך רחב נסוך על פניו הק', חיבר הרבי את שתי ידיו בצורת

התועדות פורים תשי"ג - הרבי מסמך בדיו הק'
בעת סיפור ה"הוא-רע". תמונה משוערת.

משולש כלפי מעלה והכריז שלוש פעמים "הו-רה הו-רה, הו-רה". אחרי שסיים הרבי לספר את הסיפור, הסתובב לימינו וסיפר שוב את כל הסיפור, כששוב הוא מניף את שתי ידיו ביחד כלפי מעלה ומכריז שלוש פעמים "הו-רה, הו-רה, הו-רה". אחר כך הסתובב הרבי לצד שמאלו, ושוב סיפר את כל הסיפור, ושוב הראה בדיוק איך עשה החסיד. מיד אח"כ פני הרבי הרצינו באחת, והרבי החל באמירת המאמר ד"ה על כן בקול שקט.. [מצורפת בזה תמונה שמשוער ע"י כו"כ שנכחו בהתועדות שהינה מאותו המעמד].

פּוּרִים תּשׁי"ד

אסתר הלכה ל"א הסידישע רב'..

פורים של שנת תשי"ד חל להיות בעש"ק. זמן מה לפני חג הפורים נשאל הרבי במכתב היאך יהי הסדר בנוגע להתועדות וכו', והרבי ענה שבדעתו לעשות סעודה בש"ק סמוך לשקיעת החמה, כדי שבהמשך יוכלו להגיע ולהשתתף גם אנ"ש מערי השדה ולקבל כוס של ברכה וכו'. ואכן, בשבת קודש שושן פורים נטל הרבי את ידיו סמוך לשקיעה והי' פארברענגען לתוך הלילה, כשלסיום, לאחר מעריב והבדלה, חילק הרבי כוס של ברכה לכאו"א. אגב – כדאי לציין לפרט מעניין שאמר הרבי באמצע ההתועדות. בין הדברים "שבדאי אילו הלכה אסתר להתייעץ עם רב מתנגד, הי' אומר לה שאסור לסכן את עצמה ולילך לאחשוורוש. אלא מה, מרדכי הי' חסיד, אם לא, איך הי' יכול לתקן את תקנה כזו של שתי' עד דלא ידע, אצל מתנגד אין דבר כזה של יציאה מההגבלות, רק אצל חסיד...".

פּוֹרִים תַּשְׁט"ו

נסיון העשירות

בשנת תשט"ו באמצע הפארבריינגען דיבר הרבי - בין הדברים - בנוגע להקשיים הקשורים עם נסיון העשירות. אבל - המשיך הרבי - הלוואי שכאוי"א מישראל יתקל בנסיון זה, ויצטרך להתייגע, יגיעת נפש ויגיעת בשר, לעמוד בו. לסיוס, הכריז הרבי שהיות ובאמריקה נעשה הכל מתוך הצבעה, כל מי שמוכן לקבל ע"ע נסיון העשירות, שירים את ידו הימנית בלב שלם!

כשראה הרבי רק אחדים הגביהו את ידיהם, אמר מתוך אכזבה: לאחר כן באים (מ'קומט צולויפין) ומתאוננים היתכן שענין פלוני אינו באופן כך וכך וכו', ואילו כשמגיע עת רצון, פראוועט מען חב"ד'דיסקע שטותים...

כשא' הבחורים הגבי' את ידו הרבי אמר שהבחורים לא ירימו את ידיהם, כי זה לא שייך אליהם.

קרוב לסוף ההתוועדות, כשהרבי דיבר דברים מאד חזקים אודות התקשרות וכו', התחיל א' החסידים, שהי' שד"ר אצל אדמו"ר הריי"ץ למרר בבכי. הרבי פנה אליו ואמר: דו ביסט דאך דעם רביין דעם שוועריס א סאלדאט. אין לך מה לדאוג. הרבי יוציא אותך מכל הענינים.

פּוֹרִים תַּשְׁט"ו

'גדול' מקנא בילד קטן הלומד תניא

א' הפארבריינגען' הכי שמחים במשך כל שנות הנשיאות הי' בפורים תשט"ו. ההתוועדות התקיימה באולם הגדול ב-824 נאטסטראנד, פינת איסטרן פארקוויי. במהלך ההתוועדות תבע הרבי שכאוי"א יאמר לחיים, וכמ"פ. ר' יהודה וויינשטאק מטאראנטא נכח גם הוא בפארברענגען, והרבי אמר לו שיאמר לחיים כמ"פ. כל פעם שהרבי ביקש ממישהו - כשברוב הפעמים הי' זה בפירוט בשם המלא - להגיד לחיים, הרבי הוסיף ושאל: "ס'איז א פולע?" [הכוס הוא מלא?] פעם אחת כשנענה בשלילה הרבי הפטיר באכזבה, "וועמען נאר'סטו אפ?!" [את מי אתה משקר?!].

הרבי תבע שיהי' אחד שיהי' כבר במצב של יעד דלא ידע' ואז כולם יראו אותו, ובאופן ד"כזה ראה". והרבי סיים: "אם אין אף אחד שיתנדב לזה, אני אצטרך לעשות זאת בעצמי, און איך וועל אויפהערן קוקן אויפ'ן זייגער, וועט מען נישט קענען גיין שלאפן בא צייטענס! במילא מוטב שמישהו אחר כבר יעשה זה". [אצטרך לעשות זאת בעצמי, ואפסיק להסתכל על השעון, ואזי לא יוכלו לילך לישון בזמן!].

באמצע ניגש מישהו לרבי ואמר שר' ישראל גורדון מחזיק כבר ב'עד דלא ידע', והרבי אמר בקול של שביעות רצון "יע? ער ליגט שוין...".

באמצע הפארבריינגען אמר הרבי שבכלל הוא רוצה להנהיג שבכל התוועדות יתוסף גם ענין בנגלה, והמשיך להגיד שיחה בנוגע לכריכת המגילה אם צריך להעשות קודם ברכה האחרונה או לאחריי. כשבאמצעה הזכיר דעת הגר"א, שטעלט זיך מיט א גרויסער התפעלות שתחילה יכרכו המגילה ואח"כ יברכו. בהמשך, ביאר הרבי שצריכים להראות פנים לסברא זו שאותה שולל הגר"א. כשנהי' קצת 'רעש' בתוך הקהל, סיפר הרבי סיפור מעניין שקרה עם ר' פאליע כהן (הרבי ציווה להבין שלו, ר' יואל, שנכח בהתוועדות שיאמר לחיים), שאמר בפארברענגען שאפי' הגדול שבגדולים מקנא בתלמיד הכי קטן בתו"ת, היות והוא לומד חסידות. "ניט שייכות צו זאגן! די ארץ ישראל'דיקע פאסט פארדינט אויף סטעמפ'ס גוואלדיקע סכומים, ס'לויפט אריין איין בריוו נאך א צווייטן [הדואר הישראלי הרוויח סכומי עתק עבור בולים. מגיעים מכתבים אחד אחרי השני]. כולם שואלים היתכן? היאך יכולים להגיד דבר כזה?" הרבי הסביר שהענין הוא אמת, ולא עוד אלא שיש לזה מקור מפורש בגמ' בבא בתרא (בסוגיא אודות צדיקים שנכווים מחופתם של חבריהם).

באמצע הלילה הופיע הבעה"ב של האולם. הרבי אמר "גיב עם א גלעזילע משקה וועט ער שוויגן. זאג עם אז ס'איז א 'קאק-טייל!" [תן לו כוסית משקה, והוא ישתוק. תאמרו לו שזה 'קאק-טייל!].

הפארברענגען המשיך למשך כל הלילה ממש, כשבסיומה הרבי שאל אם מישהו מכיר מה הזמן היותר מוקדם שיכולים להגיד קריאת שמע של שחרית.

פורים תשח"י

תשע שעות של גילויים מופלאים

ההתוועדות המפורסמת של פורים תשח"י. תזכר תמיד כפארברענגען בו הי' 'שיא' של גילויים נעלים ביותר, התוועדות ייחודית ובלתי נשכחת, רצופה בהתרחשויות מיוחדות וביטויים נדירים. וכפי שהרבי עצמו התבטא בעיצומה של ההתוועדות: "מספרים שחאניע מרוזוב הי' אומר שבפורים, לאחר שהוא לקח כוסית משקה, ביכלתו לומר הכל... והשומע לא יתרעם עליו, מכיוון שיוכל לתרץ שהי' שיכור...".

מספרים שהרבנית הודיעה לפני הפארברענגען שעוד בסעודת פורים שערך הרבי בביתו, כבר אמר הרבה לחיים... ההתוועדות נמשכה כתשע שעות רצופות החל משמונה וחצי בערב ועד לשעה שש בבקר. החל מהרגע הראשון הי' ברור שזאת לא הולכת להיות התוועדות רגילה, גם בהשוואה להתוועדויות פורים בשנים שעברו.

לאחר השיחה השנייה הורה הרבי לנגן דרכך אלקינו, ולאחר מכן רמוז הרבי לנגן הניגון שלפני המאמר. המאמר עצמו, ד"ה חייב איניש לבסומי בפוריא, הי' מאמר ארוך ועמוק ביותר, שאמירתו נמשכה למעלה משעה.

לפני ההתוועדות הביא ר' אברהם זילברשטיין בקבוקי 'בנדיקטיין'. אם עד אמירת המאמר אמר הרבי לחיים רק על יין (אם כי תמיד על כוס מלאה) הרי שלאחרי המאמר התחיל הרבי לומר לחיים על 'בנדיקטיין'. בדרך כלל, לצד הגביע של הרבי היתה מונחת כוס זכוכית לשם שתיית מים. הפעם ביקש הרבי מהרב מענטליק ז"ל, שהי' המוזג הקבוע של הרבי בהתוועדויות, שימוזג 'בנדיקטיין' לכוס הזכוכית אבל זקני הרבנים כמו הרב שמואל לעווטיין, הרב ישראל דזייקאבסאן, והרב בערל ריבקין דרשו מהרב מענטליק שלא ימוזג לרבי עוד כוס בנימוק שזה עלול להזיק לבריאותו. הרב מענטליק מסר את הדברים לרבי, אך הרבי הורה לו שימוזג עוד כוס. הרב מענטליק מילא את ההוראה, ולאחר מכן ניסו הרבנים להעביר את הבקבוק לקצה השני של השלחן.

[בדרך אגב יצויין, שבאותה התוועדות הרב מענטליק בעצמו הי' 'בגילופין', אך נשאר על עמדו. כאשר הרבי יצא – הוא קרס כמו מגדל קלפים. פשוט, ע"פ טבע לא הי' בכוחו לעמוד ולמרות זאת הוא נשאר במקומו, כל זמן שהרבי נכח במקום!]

בהמשך ההתוועדות ביקש הרבי שיביאו לו 'בנדיקטיין'. "אברהם זילברשטיין איז דא? אברהם זילברשטיין... אפשר וועט איר געבן בנדיקטין? איר קענט אפשר שאפן בנדיקטין? לא לחסוך במשקה, עוד קצת בנדיקטין!" ובהמשך שאל שוב "אברהם זילברשטיין איז דא צי ניט? אולי יש מישהו אחר שיעמיד פה בנדיקטין?"

גם לחסידים שביקשו ברכות הורה הרבי לומר לחיים. בין השיחות שומעים בהקלטה שהרבי אומר כמה פעמים לאלו שאמרו לו "לחיים" – "א פולע!"

לפי זכרוננו של א' החסידים, מישהו הציע לרבי סודה, אך הרבי סירב לשתות מהכוס, ואמר "מי שמרחם עליי, שיציית להוראות שלי..."

בסיום השיחה הרביעית ניגן הקהל ניגון דביקות וגעגועים. לאחר מכן אמר הרבי "בערב פורים זה תענית אסתר, ונראה כאילו הניגונים צריכים להיות כאלה... הניגון שניגנו עתה הי' ניגון של תענית אסתר, אבל עכשיו כבר יכולים לנגן ניגון של פורים..." הקהל התחיל לנגן ניגון שמחה (מה ששרים כיום על המלים 'נודע ביהודה'), ואח"כ התחיל הרבי לנגן הניגון של 'זאל שוין זיין די גאולה...!'

בשיחה הששית היו דברים מיוחדים ומופלאים על מעלתה של ישיבת תומכי תמימים, שנתייסדה על אדמת ארה"ב לפני ח"י שנים. הרבי התבטא שהרביים ממשיכים להשפיע כל הכחות בזה, וצריכים רק לשאוב ולשאוב עד ביאת משיח צדקינו. חסידים מציינים שבהתוועדות זו נכחו שני אברכים שזכו להיות מראשוני תלמידי תו"ת באמריקה, אך את בניהם שלחו ללמוד בישיבות אחרות. הרבי דיבר בהדגשה על כך שלמרות הגלויות ממקום למקום, תו"ת לא השתנתה, ושלל בתוקף איזה חלישות כלשהי בענין דתו"ת. בסיום השיחה אמר הרבי לתמימים שעמם נוסדה הישיבה לפני ח"י שנים לצאת בריקוד (והוסיף – אבל לא על השולחן...). כנראה שרק תשעה יצאו בריקוד והרבי אמר

שמישהו מההנהלה יצטרף אליהם להשלים את המנין. אז ניגש מישהו ואמר שגם הוא היי מראשוני תלמידי תו"ת בארה"ב. הרבי אמר לו, נו, לך אתם ותראה איך רוקדים... והוסיף: שיגידו לחיים לפני הריקוד. ונתן להם לחיים ורקדו עם הניגון שמחה, והרבי גם עמד מלוא קומתו ורקד על מקומו.

במשך כל הלילה דיבר הרבי הן בהשיחות, והן בפניותיו לאנשים פרטיים, דברים חזקים מאד ע"ד הנחיצות לשלוח את הבנים ללמוד דוקא בתו"ת, "רבאיי... יכניס את בנו לתו"ת, וממילא ראביי... לא יתפעל מזה ששמע בעצמו ממני שיכול למסור את בנו לשיבה אחרת, אלא יתחיל לשלוח אותו לתו"ת!" ועוד כהנה וכהנה התבטאויות וגילויים נפלאים שאין כאן המקום לחזור על כולם, ויכולים לשמוע את הכל ב'טייפ' של הפארברענגען.

לערך בשעה חמש בבקר, עשה הרבי מגבית עבור 'קופת רבינו'. אח"כ ציווה לנגן ניגון הבעש"ט וניגון הדי' בבות של אדה"ז (בבא הרביעית - רק פעם אחת). כעבור כמה רגעים לאחר שיצא מהפארברענגען כבר האיר השחר.

כשיצא הרבי מהאולם, רצה הרב גרונר לעזור לרבי, אבל הרבי אמר שאין צורך והוא יסתדר לבד. אח"כ, הרב שמעון אהרן סימפסון לקח את הרבי לביתו.

למחרת, ביום ששי, הרבי אמר להרב גרונר שהוא זוכר שהי' משא ומתן בין הרב מענטליק ושאר הרבנים אבל אינו זוכר בדיוק מה הי'. כשהוא חזר על חילופי הדברים אם למזוג עוד בנדיקטין לכוסו של הרבי או לא, הרבי שאל: ווי האט געהאלט'ן דעם עולם? והוא ענה: היו שחשבו שהרבנים צודקים, כי זה עלול להזיק לבריאותו של הרבי, והיו שאמרו כי מאחר שהרבי שותה בפורים, כאשר חייב איניש לבסומי, וכך הרבי ממשיך המשכות, זה ודאי לא יזיק. ואז ענה הרבי: אלו שחשבו שלא צריך למנוע ממני, צדקו.

בשבת שלאחרי פורים, היי 'אויפרויפערניש' של החתן ממשפחת בריקמאן שחתונתו תתקיים השבוע הבא עם הבת ממשפחת חייקין. מישהו הציע להם שיבקשו מהרבי להתוועד לכבוד השמחה (כמו שהיה נהוג בשנים ההם). הרב חייקין לא הרגיש בנוח לשאול, כי לאחרי שהי' פארבריינגען כה ארוך רק יום אחד קודם – בליל ששי שעבר, הוא לא רצה לבקש התוועדות נוספת. אבל הרב בריקמאן טען שמה כבר יכול לקרות? במקרה הכי גרוע הרבי יאמר שלא תהי' התוועדות אז אכן לא תהי', אבל מלבקש לא יפסידו דבר. לפועל הם דיברו עם המסדר, ר' שמואל זלמנוב, והוא שאל את הרבי. הרבי הסכים אך הוא ביקש שלפני זה יכנסו אצלו החוזרים לחזור על הפארבריינגען של פורים. ר' יואל נכנס עם ר' אברהם שם-טוב לחדרו הקי' ושהו שם כעשרים דקות. הרבי שאלם אם יודעים הם את כל השיחות מפורים כי הוא בעצמו אינו זוכר אחרי ב' שיחות הראשונות והמאמר. הם חזרו על הפארברענגען, וכשסיפרו שניגנו את הדי' בבות, ובבא הרביעית ניגנו רק פעם אחת, שאלם הרבי: מדוע? וענה ר' אברהם כי כן ציווה הרבי. הרבי הגיב: אזוי געהייסן? נו!

לאחרי השבת, מסרו ה'טייפ' מהפארברענגען לרבי.

פורים תשי"ט

'חזרה' על ניגון שאמיל

בשנת תשי"ט, לפי המנהג של הרבי באותן שנים, לימד הרבי בשמח"ת לפנות בוקר את הניגון 'שאמיל'. היות והניגון הוא קשה במקצת, והעולם עדיין לא תפס אותו, הרי שבהתוועדות של פורים חזר עליו הרבי ג"פ במשך הלילה, עד שהניגון נקלט טוב אצל החסידים.

פורים תש"כ

יחס מיוחד לשז"ר בהתוועדות

הפארברענגען של פורים תש"כ הי' פארבריינגען באוירה יותר רצינית. אולי מפני שבתקופה ההיא היתה במרוקו רעידת אדמה מאד חזקה בעיר אגאדיר, בה נספו אלפים, וביניהם גם יהודים רבים ר"ל. גם באמצע המאמר היו בכיות נוראות. אחרי המאמר אמר הרבי שאף אלו שלפני המאמר טוענים שאינם רוצים לומר לחיים היות והם צריכים 'להחזיק ראשי וכו', הרי שכעת, לאחרי אמירת המאמר הלכה לה גם אמתלא זו, ובמילא שכולם יאמרו לחיים.

באותה תקופה שהה מר שז"ר מאה"ק בניו יארק, ועשה השתדלות רבה שיוכל להשתתף בהתוועדות של הרבי בפורים. הרב גרונו מספר שדומה הי' שהשתתפותו של שז"ר בהתוועדות, שישב לא רחוק ממקומו של הרבי, שמחה מאד את הרבי וגם גרמה שהרבי דיבר דברים מסויימים שיועדו בעיקר לאוזניו של שז"ר. כך לדוגמא דיבר הרבי בחריפות רבה ובכאב על משמעות "אתה בחרתנו מכל העמים", וניכר הי' שזו תגובה לדברים שנשמעו מפי חברי הממשלה בארץ ישראל באותה תקופה. הרבי גם דיבר במפורש, אמנם מבלי לנקוב בשמו, על שייכותו של האורח להדפסת כתבי אדמו"ר הזקן, בהתייחסו אליו כי איש זכאי שהשתדל כ"כ להדפסה. הרבי המשיך לדבר באריכות ע"ד המאמרים עצמם, וכן ע"ד אופן כתיבת ה'הנחות' של ר' פנחס רייזעס וכו'. [מעניין לציין, שכעבור שלש שנים, בפורים תשכ"ג, נכח שז"ר עוה"פ בפארברענגען (וראה להלן), וגם אז הזכיר הרבי נושא זה של מאמרי אדה"ז וההנחות של ר"פ וכו'].

ענין נוסף שהי' קשור עם שז"ר הוא הנושא עליו דיבר הרבי לאורכם של שתי שיחות: הקמת כפר חב"ד. כידוע שמר שז"ר הי' מאד מעורב בפרשה זו.

באמצא ההתוועדות פנה הרבי למר שז"ר ואמר: אם יבקשוך להיות 'פרזידנט', דעתי שלא תקבל את ההצעה. [אלא שבתשכ"ג הזכיר הרבי את הדבר ג"כ, והפעם הורה לו הרבי שישכים להצעה].

קרוב לסוף ההתוועדות, כאשר ניגנו הי'ד' בבות' של אדה"ז, ניכרה על שז"ר התעוררות מיוחדת. הוא שמט את מקל ההליכה שהחזיק בידו, התיישר, היטיב את כיפתור מעילו, עצם עיניו והתחיל מתנוועע בדביקות. קרוב לשמונה שעות ארכה ההתוועדות, ומר שז"ר השתתף בה, מתחילתה ועד סופה!

פּוּרִים תּשכ"ג

ביקור שז"ר בשנית

במהלך הפארביינגען, באמצע אחת השיחות התחיל הרבי לבכות ע"כ שאף אחד אינו פועל כדרוש בעניני הפצת המעיינות, והמשיך שאעפ"כ מהיום והלאה צריך להיות שינוי עיקרי, שכולם יתחילו לפעול בזה באופן המתאים.

גם בהתוועדות זו נכח מר שז"ר. הוא ישב כל הזמן על בימת הרבי לימינו, כשלשמאל הרבי ישב הד"ר יוסף קלרמן, בשעתו פעיל בעליית הנוער' ומראשי תנועת ה'חרות'.

המאמר שהרבי אמר היתה מאמר ד"ה ראשית גויים עמלק, מיוסד על מאמר אדה"ז שנמצא בתכריך כתי"י שהגיע לרבי באותן שנים. [יש לציין שבאותה תקופה החלה ההתעסקות בהכנה לדפוס של המאמרים הנמצאים בתכריך הזה, וכעבור שנתיים

הם התפרסמו בספר מיוחד, שהדפסתו התאפשרה בתקציב שהושג לא מעט הודות להשתדלותו של שז"ר.]

בסיום ההתוועדות הורה הרבי לשיר 'ופרצת', ונעמד מלוא קומתו ורקד על מקומו. אח"כ הורה הרבי לשיר את ניגון ההכנה וניגון אדה"ז, אך קודם לכן אמר הרבי: "עוד קודם הניגון, נאמר ברכה עבור כפר חב"ד בתור בא-כוח של כל היהודים הנמצאים לפי שעה מאחורי מסך הברזל, מאחר וכבר ישנה התחלה... באופן של בהמון יבואו... ולכן תהי' שם הרחבה רבה, עד לאופן שיקלטו את כל העולים ברנה בקרוב...".

פורים תשכ"ה

בדירת מוהרי"צ נ"ע, וההתוועדות הגדולה

בשנת תשכ"ה הי' הרבי באבילות על אמו. אשר לכן, בתחילת הפארברענגען, מיד בכניסתו לביהכנ"ס, ערך הרבי 'סיום' על מסכת מגילה, באמרו שעריכת הסיום היא "מצד מצב פרטי".

לפני ההתוועדות עלה הרבי (והרבנית) לאכול מזונות בדירת אדמו"ר הריי"ץ, כנהוג בשנים ההם, עם עוד עשרה מזקני החסידים. בין הדברים דיברו גם ע"ד מה שקרה לפני חמישים שנה בליובאוויטש, וניגנו ניגונים. הרבי העיר שביתורת שלום ישנה שיחה ארוכה בעניין פורים וכתוב שם הרבה הלשון "איני זוכר" וכיו"ב. הרב סימפסון הודה

התנועות בבית כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ

ואמר שהוא האחראי למי"ש שם "איני זוכר", והסביר מדוע לא זכר את כל הפרטים.. בין הנוכחים היו ר' זעליג סלונים והרב יאלעס ועוד.

הרבי שהה למעלה כחמש-עשרה דקות, כשלאחריהם נכנס לחדרו הק', ואח"כ ירד להתוועדות בלבושי שבת. קרוב לסוף ההתוועדות דיבר הרבי בענין הבחורים של ה'קבוצה' שנוסעים חזרה לא"י, שכמו שבמגילה כתוב ע"ד אלו "הרצים דחופים" להביא את הבשורה הטובה של "ונהפוך הוא", כמו"כ ישנם אלו שנוסעים בימים הקרובים, שיגידו לחיים ושיביאו

אתם הבשורה טובה של "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" ושימסרו ג"כ שם על המדובר לאחרונה בנוגע ללימוד לקו"ת וכו'.

הרבי שאל לא': אתה נוסע ג"כ לא"י? תגיד לחיים! הני"ל ענה שהוא גר בא"י, אז הרבי ענה: אבל כעת אתה בחו"ל, אז אולי תגיד לחיים ותביא אתך בשורה משמחת לא"י! הרצים יצאו דחופים! לחיים ולברכה, שיהי בשמחה רבה!

לא' אמר: וועסט מסתמא מאכין א דריי... (ותירגם לו הרבי לעברית): בודאי תמצא תחבולה! (והמשיך): ואיפה הם כל שאר הבחורים, ישנים כבר? נו! יושבים כאן למעשה ירושלים ידיקע אידן, שא"א 'לגעת' בהם, הרי ירושלים היא מוקפת חומה, נו... האם כל הבחורים נמצאים? עכ"פ אלו הנמצאים שיאמרו לחיים, וינגנו ניגון שמח, שאח"כ יהי "בשמחה תצאו ובשלום ותבולון", ובאמת לא נפרדים, כפי שהרבי אומר, שנמצאים תמיד ביחד, גם בעתיד... והעיקר שילמדו בהתמדה ושקידה נגלה וחסידות ושיביאו לידי מעשה מתוך יראת שמים ואהבת ה'!

א' התמימים התחיל ניגון והרבי עודד השירה, והי מאוד שמח, וכל הקהל עמד על רגליו.

לאחרי השיחה הבאה רצה הרבי לומר לחיים ולא הי' יין, והרבי אמר שכנראה שיש "הסתר אסתיר פני". אח"כ ציווה לנגן ניגון הכנה וניגון ארבעה בבות עשרה פעמים. אח"כ אבינו מלכנו, ניע זשוריצני חלאפצי.

לאח"כ התחיל הרבי לנגן הושיעה את עמך, וכשהתחיל לשיר, נעמד, ועשה תנועות חזקות עם הידים וכל הקהל רקד. הרבי עודד ממש עם כל כוחו.

פורים תשכ"ו

כל הפושט יד נותנים לו

הפארברענגען של פורים תשכ"ו ידוע כאחת ההתוועדויות היותר מיוחדות, גם ביחס לסגנון ההתוועדויות של פורים. פרטי התוועדות זו מפורסמים ביומנים לרוב, ולא נגענו כאן אלא במקצת הקרחון ממש.

במשך כל הפארברענגען תבע הרבי מכולם שיגידו לחיים. כשרי מאיר איטקין הבחין שעוד מעט וכל המשקה יגמר, התחכם ולקח שתי בקבוקים של משקה 96%, והצניע אותם. לאחר זמן מה כשאכן נגמר כל המשקה והרבי רצה שיגידו עוד לחיים, הוא הוציא את הבקבוקים שלו, והרבי הגיב בשביעות רצון: אה! דער מלך איז מגלה אוצרותיו!

במהלך ההתוועדות פנה הרבי לכו"כ, וביניהם להרה"ת ר' אשר כהאנאוו, ואמר לו: "אינני רואה אותך אומר לחיים. בימי חול פשוטים בפאריז היית אומר לחיים על זעקס או ניינציקער! והיום – בפורים אינך אומר לחיים"...

בהתוועדות זו התקיים המעמד המפורסם והבלתי נשכח, כשהרבי הכריז "כל הפושט יד נותנים לו!" וחילק משקה לכאוי"א מהנמצאים. על מהלך ההתרחשויות בהתוועדות מיוחדת זו נדפסו כבר יומנים בכו"כ הזדמנויות (הנחה מההתוועדות, ובה – בין השיטין – תיאור מהגילויים הנעלים שהיו בעת ההתוועדות, י"ל בשנה זו ע"י ועד הנחות בלה"ק).

פורים תשכ"ז

השלוחים לאוסטרליא

התוועדות פורים תשכ"ז התקיימה פחות מחדש לאחר שהרבי שלח את הקבוצה הראשונה של התלמידים השלוחים למבורן שבאוסטרליא. כידוע, הרבי הראה לשלוחים קירובים וגילויים מיוחדים לאורך כל הדרך, הן בהכנות לקראת הנסיעה, וכן במשך זמן שהותם במקום השליחות. באמצע ההתוועדות ביום הפורים, הזכיר הרבי ושיבח את השלוחים ועבודתם. הרבי קישר את הענין למ"ש במגילה "וישם המלך אחרוש מס על הארץ ואיי היס", שצריך ביאור לכאורה בהשייכות של ענין זה לתוכן המסופר במגילה. וביאר הרבי שהיא הוראה לבניי איך שצריכים לפעול בכל העולם כולו. אזי הזכיר הרבי את השלוחים ששלחו לאחרונה לאוסטרליא, כדי שישיעו בלימוד התורה וקיום המצוות, וייסדו הישיבה גדולה במלבורן שילמדו בה תורה כל היום כולו. וכמדובר, שמהישיבה יפעלו זאת על כל העיר מלבורן, וממלבורן

ימשיכו זאת בכל המדינה, אשר עד עתה לא הי' כ"ז באופן הנדרש. והוסיף הרבי: לעשות ישיבה במקום בו היו עשר ישיבות לפניי, אין זה 'קונץ'. כל ה'קונץ' הוא לעשות ישיבה ב'איי היס', ולכן מי שאחרית וראשית שלו שולח את היהודים ל'איי היס'.

הרבי המשיך לשבח אותם באופן נפלא, על שהם קיימו 'לך לך' כמו אברהם, לא כמו אלו שרוצים למלאות רצון ה' דוקא במקום הולדתם. וכשם שאצל אברהם, הנה עייז נהי' "ואברהם כבד בכסף וזהב" וכו', כמו"כ אשרי חלקם של אלה הנוסעים, שיהי' להם הצלחה ברוחניות וגם בגשמיות וכו' וכו'.

אח"כ ציווה הרבי לכו"כ שיאמרו לחיים על כוס מלא, וגם ההורים של אלו שנסעו לאוסטרליא, שיאמרו לחיים על כוס מלא! אח"כ ציווה שגם שלוחים אחרים ע"ד השלוחים לאוסטרליא, והם אלו שנסעו בשליחות לקרית גת, שיאמרו הם, או קרובים שלהם הנמצאים כאן, לחיים. והיות ושמחה פורץ גדר, וכ"ש בפורים, הרי שהשמחה פה תפרוץ כל הגדרים, כולל ובמיוחד בנוגע לאלו שיצאו בהשמצות על אלה שמסרו נפשם, ועדיין מוסרים את נפשם על היהדות. שיהי' יתמו חטאים ולא חוטאים וכו', ועד שהם עצמם יטו שכם לעסוק ב'ופרצת', כפי שהרבי אמר...

לאחרי שיחה זו שאל הרבי כמ"פ: אלע שלוחים האבן שוין געזאגט? וקרא בפרטיות לכו"כ.

מאוחר יותר בהתוועדות, אמר הרבי: ישנם כמה מנהגי המדינה, אשר אף שלא ידוע המקור להם, מכל מקום הנה בפורים בכדי להמשיך את השיחה אפשר לעשותם. וזהו "א טאוסט" (הנוהג להרים כוסית יי"ש לחיי משה) עבור כפר חב"ד. הרבי המשיך בברכה ארוכה ומפורטת לתושבי כפר חב"ד, ולהכפר כולו, ואח"כ אמר: "הארי אפ!" (=במהירות). והתחילו לנגן במהירות, אז הרבי הבהיר: כוונתי לאמירת לחיים, לא לניגון!

בא' השיחות אמר הרבי כי ב'חדר' היו אומרים את ה'פורים תורה' הבא: יין בגימטריא לקח, ואף שהחשבון אינו מתאים, שהרי הערך המספרי של המילה לקח, 138, הוא כמעט כפול מזו של יין – 70, הרי על ידי שיקחו עוד קצת יין, החשבון ישתווה. או שכאשר יקח הרבה יין, יגיע למצב של "עד דלא ידע" ואז בודאי כבר לא ידע להבחין בין יין ללקח..

בסיום ההתוועדות מסר הרבי המזונות עבור ההתוועדות שתתקיים בשושן-פורים, בהתאם למ"ש בשו"ע שיש להרבות קצת בשמחה ביום זה, אלא שעושים לפנים משורת הדין ולכן שמחים הרבה!

פּוּרִים תּשׁל"א

ביקור שז"ר, שידור לסואץ

בשנת תשל"א בסביבות חג הפורים ביקר מר שז"ר בניו יורק. ולמרות הלחצים שהופנו אליו ממשלחתו ומעוד גורמים - על כך שלא מן הראוי הוא שנשיא מדינה ילך

לבקר אצל הרב, ולא להיפך - לא ויתר כמובן על הביקור בחצרות קודשנו אצל כ"ק אדמו"ר. (צרור תמונות נדירות בפרסום ראשון מביקור זה – נדפס בסוף הקובץ)

הרבי שלח מבעוד מועד את המזכיר הריב"ק שיזמין ויתאם את הביקור באופן רשמי, וכמובן שבעת הביקור אובטח כל האיזור על ידי עשרות שוטרים. ליד הכניסה עמדו מועד המסדר והורו לשוטרים מי הם הרשאים להכנס ל770 בעת הביקור. לקראת הביקור הורה כ"ק אדמו"ר להדפיס כמות גדולה של סידורי תהלת ה' כשעל כריכתם יוטבע הכיתוב "פורים תשל"א". סידורים אלו חולקו לכל אנשי המשלחת והמלווים של שז"ר, כשסידורים מיוחדים בכריכת עור הוכנו עבור כ"ק אדמו"ר ועבור שז"ר. מתיאורים מפורטים מאותה תקופה, עולה, כי הרבי קיבל את שז"ר בחמימות מיוחדת, נישקו, וחלק לו כבוד גדול. מיד כשהגיע נכנס לחדר הרבי ליחידות בת כחצי שעה, כשלאחריו יצא עם הרבי לתפילת ערבית ולקריאת המגילה. בעת הקריאה ישב שז"ר על כסא מיוחד שהוכן עבורו, ולאחריו צעד לצד הרבי לכיון חדרו הקי, כשהרבי אוחז בידו. בחדר, שהה שז"ר ביחידות עם הרבי משך ארבע שעות, כשבמהלכם דיברו על נושאים רבים, אך מאומה מהמדובר לא הגיע לידינו מחמת שהרבי הורה לשז"ר שלא לספר מהמדובר ביניהם (רק זאת הסכים לגלות כי השיחה עסקה, בין השאר, בסוגיית השטחים והעמדה שעל ישראל לנקוט בזה). במהלך היחידות הביא שז"ר לרבי דורון ותשורה של כתיב יד קודש עתיקים, והרבי נתן לשז"ר מגילה יקרה עם רנתיק עשוי כסף. מר צבי כספי, שהי קונסול ישראל בניו יורק, סיפר שקודם שנפרדו

אמר שז"ר לרבי "מתי תהי' לי הזכות לקבל פני כבודו בעיה"ק ירושלים?", פני הרבי הרצינו והרבי ענה: "ניחא לבוא לירושלים, אך מי יתיר לי לצאת הימנה?!!".

מעניין, שזמן מה לפני הפורים הוקם ועד שהורכב מהגבאים והמזכירות על-מנת לסדר את עניני הביקור שיהיו כשורה. חברי הוועד כתבו לרבי כמה הצעות וכיו"ב, והרבי התייחס התייחסות מאוד מעניינת להצעות. בין הדברים הוצע, שלאחר קריאת המגילה הרבי יאמר כמה מילים לכבודו של האורח. הרבי השיב שהוא מתפלא על עצם ההצעה לעכב את הציבור לאחר יום של צום [ומעניין לציין שהרבי עצמו לא טעם מאומה עד אחרי היחידות עם שז"ר שנמשכה עוד ארבע שעות לאחמ"כ...]. עוד שאלו האם עליהם להכין מגילה עבור האורח הנכבד. הרבי כתב בכת"ק "לא". לפועל, כשהגיע מר שז"ר, הרבי בעצמו העניק לו במתנה מגילה בקופסה של כסף.

למחרת, הרבי הגיע לפארבריינגען מאוחר בכמה דקות. בתחילת השיחה הראשונה אמר הרבי שהאיחור הי' בהשגחה פרטית, כי בינתיים נתקבלה הידיעה מהשלוחים באה"ק שהלכו להביא משלוח מנות לאלו המגינים בגופם על ארץ הקודש, ולשמח בבסיסי צה"ל שחזרו בשלום לביתם. כשהרבי הזכיר את החיילים ואיך שהם מגינים וכו' וכן כשברם אח"כ שבודאי לא ינום ולא יישן שומר ישראל וכו', דיבר הרבי בקול חנוק מבכי.

למעשה נתברר שהיתה אז קבוצה של שלוחים שהלכו לבסיס ב'סואץ' והגיעו לשם במטוס מיוחד, אבל כשהיו צריכים להמריא מהמקום ולחזור לכפר חב"ד לשמוע השידור של הפארבריינגען, לא יכלו לנסוע בעקבות סופת חול שפרצה בדיוק אז. כמובן שהחסידיים היו מאד מאוכזבים, ובשום אופן לא היו מוכנים לוותר על דבורי הקדש של הרבי שהיו צריכים לשמוע. בו במקום, בהשתדלות החיילים והמפקדים המקומיים, הצליחו ליצור קשר לנוי יארק ולסדר שידור משלהם, בעיצומו של מדבר ה'סואץ'! לאחר מעשה נתברר, שבעצם הרבי המתין להם הרבי עד שכל הסיפורים הטכניים נגמרו, ורק אז ירד לפארברענגען.

לאחר פורים נדפס מאמר אדה"ז ד"ה אשרי יושבי שה"י בביכל הכת"י שהביא שז"ר לרבי בפורים. המאמר נדפס לכבודו של האורח והרבי חתם את שמו על הקובץ.

פּוּרִים תּשׁל"ד

התוועדות בשבת קודש

בשנת תשל"ד חל פורים להיות בעש"ק, והפארברענגען התקיים בשבת-ששון פורים. כמובן שהאוירה במשך כל שני הימים היתה מאד 'פורים'דיק', והרבי הרבה לעודד את שירת הקהל באופן שונה מהרגיל, הן בפארבריינגען וכן לפניו ולאחוריו. ההתוועדות היתה מאוד פורים'דיק. הרבה אורחים הגיעו לחג להסתופף בצל קדשו, ובמיוחד בלטה

טוב, ובלי שום צער ונזק ח"ו. תענוג ויגעשמאקי' עצום הוא לשמוע היאך שהרבי מספר את מהלך ההתרחשויות תוך שהוא יורד לפרטים הכי קטנים, ועוסק בכל הפרטים עם 'קאד' וחיות מיוחדת.

ענין נוסף הי' בקשר למה שהרעישו בעתונים 'המודיע' וה'אלגעמיינער' כשהתפרסמה תמונה בה מסמן הרבי לשרוק. ונתעוררה השאלה ע"ז, היתכן, והרי ע"פ תורה לכאוי אין זה מתאים. והיו כאלו מחסידי חב"ד שהתביישו רח"ל בתנועה שעשה הרבי, ובפרט ממה שעושה ברבים ובהתוועדויות וכו'. ובהתוועדות של פורים, דיבר הרבי בקשר לזה, והסביר שלא רק שאין בעיי עם זה אלא שישנו מקור מפורש לזה בתורה שבכתב (שמואל ב- ו, טז) "דוד מפזז ומכרכר לפני ה'..." וגם בתניא (אגה"ק ס"ב) כותב אדה"י "ולא להרחיב פה עליהם או לשרוק עליהם ח"ו" ובמילא צ"ל שישנה ענין השריקה גם בקדושה.

והענין השלישי היתה בקשר להנחת תפילין דר"ת. באותה שיחה אמר הרבי שלא צריכים עוד לשאול אם יכולים להניח תפילין דר"ת, כי אצלי ברור שכבר הגיע הזמן שכולם יתחילו להניח החל מגיל הבר-מצוה. [כידוע שעד אז לא כולם היו מניחים תפילין דר"ת מגיל הבר-מצוה, וההוראה מתי על כאו"א להתחיל היתה מגיעה לאחר שהיו שואלים את הרבי, ובהתאם למצב השואל וכו'].

פּוּרִים תּשׁל"ז

השמחה בערש"ק, הכתרת הלב-שמחה

בשנת תשל"ז חל פורים להיות בעש"ק. באמצא היום מסר הרבי בקבוק יין לידי הרב גרונר והורה לו לירד לביהכנ"ס ולחלק ממנו לכל מאן דבעי. ניתן רק לשער איך נתקבלה ההפתעה בקרב ציבור אני"ש והת', כמובן שכולם החלו לומר לחיים ונהי' שמח וכו'. בזמן שקיעת החמה אמרו עוד לחיים, וכשהרבי הגיע מביתו ל770 זמן קצר לפני תפילת המנחה, וראה איך שכולם אומרים לחיים ושרים ניגונים וכו', עשה תנועות נמרצות בידיו הק' כדי להגביר את השמחה. גם אחרי מנחה, המשיכו לרקוד בשמחה רבה, וכשהופיע הרבי בביהכנ"ס והגיע ליסטענדר' עבור קבלת שבת, עמד שם משך זמן כשהוא מעודד את השירה בהתלהבות.

למחרת, בתחילת ההתוועדות צוה הרבי לנגן 'שושנת יעקב' ובמשך כל הפארברענגען רמז לכו"כ לומר לחיים על כוס מלאה. הרבי גם הורה לא' שילך במס"נ ויקיים עד דלא ידע, ובכך יוציא את כל הקהל. בכלל הי' הרבי שרוי במשך כל הפארברענגען בשמחה גדולה ביותר.

בקשר להכתרת אדמו"ר חדש בחצר חסידות גור, דיבר הרבי באחת השיחות על הקשר בין חסידי ליובאוויטש לחסידי גור, ובירך את האדמו"ר החדש שתהיי הנשיאות שלו בהצלחה רבה, ובאופן שהתנהגו אחיו ואביו ז"ל.

פורים תשל"ט

התוועדות רצופת גילויים, ילדי איראן

בתחילת ההתוועדות הי גילוי עצום. עשרים וחמש דקות, בהם עודד הרבי את השירה בעידודים נמרצים, הורה לציבור לומר לחיים בשופי, תוך כדי התבטאויות מופלאות בקשר לאמירת הלחיים וכו'. בכניסתו להתוועדות אמר מיד, שהיות והיום הוא פורים, במילא לא יתחילו עם דיבורים אלא בניגון. אחרי שהחסידים ניגנו ניגון שמח (הניגון של 'נודע ביהודה') כשהרבי מעודד את השירה בתנועות חזקות ביותר, אמר הרבי, שאם הדברים אמורים בנוגע לניגון, שזה לא כתוב בשו"ע שצריך להיות, עאכ"כ שצריכים מיד להגיד לחיים, וביין דוקא, שהרי זהו פס"ד מפורש, שבפורים צריך להיות לבסומי - וביין דוקא, לחיים, לחיים! כנראה שהקהל התרשל קצת, והרבי אמר "סיאיז א שאד די צייט!" אחדים התחילו לומר לחיים ואחרים ניסו להמשיך לנגן, אבל הרבי הפסיק אותם באמרו "נו! זאגט לחיים, זאגט לחיים!"

אחרי כמה דקות אמר הרבי: אני מציע שאחד המכיר את שפת המדינה שיכריז "הארי-אפי" (=להזדרז) ולהגיד עוה"פ לחיים. "נו! זייט מכריז, זייט מכריז הארי-אפי! זייט מכריז הארי-אפי!" אחד הכריז "הארי-אפי!" והרבי צחק קצת לעצמו, וענה לחיים ולברכה!

אחרי שחלפו עוד כמה דקות, אמר הרבי שהיות ובשלשה פעמים הוי חזקה, מסתמא יאמרו לחיים פעם שלישית.

אח"כ אמר הרבי שכל הנ"ל הספיק רק לימועדים לשמחה, אבל היות ושמחת פורים היא הרבה יותר מזה, עד לאופן של יעד דלא ידעי הרי שבדאי יאמרו לחיים עכ"פ פעם רביעית, ואח"כ יוסיפו להגיד יותר, וכל המרבה ר"ז משובח. והעיקר לא לפלפל בזה אלא להגיד במעשה בפועל, לחיים! כמובן שנהי' רעש וכולם התחילו להשיג לחיים וכו', ואז אמר הרבי: צריכים להכריז ג"כ שספיקא לחומרא, למי שיש ספק אם הוא אמר כבר אוחז בכל הארבע פעמים או לא, ספיקו לחומרא. לחיים ולברכה! אח"כ התחיל הרבי את ניגון ההקפות לאביו בקול גדול ובשמחה רבה, והקהל המשיך אחריו בהתלהבות יתירה.

השיחה הראשונה היתה המשך ישיר לגילויים להם זכינו בתחילת הפארברענגען. הרבי הסביר בביאור מופלא למה נקבעה השמחה דוקא ביין, ולמה נטל היין חלק עיקרי בנס פורים. והביאור: כמו שהיין טמון בתוך הענבים וכדי לגלותו צריך לכתישה,

ולפעמים כתישה יתירה, ורק עי"ז מתגלה כחו להיות יין המשמח אלקים ואנשים, כן הוא בבני ישראל, שזה שהם נתונים בצרה ר"ל אינו אלא בדוגמת הכתישה שע"ז תתגלה כוחם העצום.

בשיחה שלאחרי זה דיבר הרבי ע"ד שלימות הארץ והסכנה הכרוכה במסירות השטחים. במובן מסויים, הדברים הפיגו קצת את האוירה המיוחדת. אבל אח"כ הרבי חזר והורה שכאו"א יאמר לחיים.

באותה תקופה יצאו – בהשתדלותו של הרבי באמצעות ר' יעקב יהודה העכט – ילדים רבים ממדינת איראן, היות ואז נעשתה מהפכה בממשלה שם, ונהיתה סכנה ממשית ליהודים אזרחי המדינה. בהתוועדות זו של פורים, הוזמנו מקומות ישיבה מיוחדים עבורם. אחר אחת השיחות, ביקש הרבי מיוצאי פרס שיאמרו לחיים ושישירו ניגון משלהם, ומסתמא העולם יעזור להם. מיד כשהתחילו לשיר, פנה הרבי לר' יואל כהן ואמר: אומרים עליך שאתה מהיר לתפוס ניגון. כשסיימו לנגן ניגון משלהם – על הפיוט 'יגדל אלוקים חי' – ביקש הרבי עוד פעם שיאמרו לחיים, ולאחר שהם עשו כנ"ל, התחיל הרבי הניגון 'ממצרים גאלתנו'. [מעניין לציין כי ביום הפורים נתן הרבי להרב העכט מעות ליתנם לילדים בשמו, וכן לילדות בשם הרבנית].

בסוף הפארברענגען חילק הרבי משקה לכל אחד שיעשה פארברענגען במקומו עד לחג הפסח, תוך שהוא שואל אצל כו"כ איפה ומתי תהי' ההתוועדות וכו'.

מיד אחרי הפארברענגען, הורה הרבי להסופר החסידי ר' חנוך גליצנישטיין שיכין תקציר מהנאמר בשיחה בנוגע לשלימות הארץ ואי מסירת השטחים וכו', היות ובשושן פורים בבקר הי' צריך להיות ישיבה ב'כנסת' והרבי רצה שרה"מ מנחם בגין יראה את הדברים לפני כן.

פורים תשמ"א

נאמר בהפתעה בזאל הקטן

בשנת תשמ"א - שנת הקהל, חל פורים להיות בעש"ק. מנחה התפלל הרבי בזאל הקטן למעלה. עם סיום התפילה חזר הרבי לחדרו והקהל החל להתפזר. גם כסאו של הרבי הי' כבר בדרכו למטה לביכני"ס הגדול עבור השבת. לפתע יצא הרבי מחדרו ונכנס עוה"פ לזאל הקטן, ואמר שברצונו להגיד מאמר חסידות, ושהוא מבקש שהדלתות יהיו סגורים. (לפני יציאת הרבי, יצא המזכיר הרב גרונו כשבדו בקבוק יין). הרבי המשיך לפינה הצפונית של הזאל (המקום בו הוא מתפלל מנחה בשבתות כשאין התוועדות), והמתין שיחזירו את כסאו. בעודו עומד שם, כך הרבי את המטפחת על אצבעותיו (כמהגו בק' באמירת כל המאמרים), וכשהובא הכסא התיישב ואמר מאמר ד"ה ליהודים היתה אורה. אמירת המאמר נמשכה כ-12 דקות.

עם סיום אמירת המאמר ביקש הרבי שימזגו לו כוס יין. הרב מענטליק - בלית ברירה - מילא כוס פלסטיק והגישו לרבי. אח"כ ביקשו להביא את הרבי את הגביע, אך הרבי סירב להשתמש בו. הרבי אמר לחיים והורה לכל הנוכחים לנצל את הרגעים ולומר לחיים ללא הגבלות. פתאום, הרבי התחיל לשיר 'ופרצתי', ועמד על רגליו לענות בברכת לחיים ולברכה לכל הנוכחים. לאחר שכולם אמרו לחיים, ביקש הרבי שימזוג כוס נוסף, אמר שוב לחיים, ואח"כ בירך ברכה אחרונה. לפני צאתו הזכיר ע"ד ברכה אחרונה, ויצא מהזאל תוך כדי עידוד השירה בהנפת יד. (בצאתו הבחין שהדלת היתה פתוחה, ואמר למזכיר: הרי דובר שכל הדלתות יהיו סגורות!).

בינתיים התחילו בחורים רבים לחזור ממבצעים, וכששמעו על המעמד הנדיר וההוראה המפורשת של הרבי לנצל את הזמן ולומר לחיים בלי הגבלות, כמובן שההוראה התקיימה במילואה, 7701 צהלה ושמחה!!!

למחרת, בשבת קודש - שושן פורים, התקיימה התוועדות פורים. באחת השיחות אמר הרבי שבאמת היו צריכים לעשות פארבריינגען נוסף לכבודה של ירושלים, אלא שמפאת הדאגה לטירחא דציבורא, יסתפק בפריסת מפה על המזונות וזה יחשב כאילו מתחילים עתה עוד פארבריינגען. הרבי המשיך וביאר למה בירושלים עושים פורים ביום אחר ולא כשאר כל המקומות בעולם, היות וענין ירושלים הוא כשמו - ירא שלם, ענין השלימות, במילא אם יחגגו פורים עם כל שאר המקומות יחסר עי"ז בהשלימות שלה.

א' מאנ"ש (שהי אחרי קצת לחיים...) ניגש לרבי ורצה שהרבי יתן לו משקה בכוסו. הבחורים ניסו למשוך אותו משם, אך ללא הועיל. הרבי הניח פיסת עוגה בכוס שלו,

אבל הוא התעקש ואמר שרוצה דוקא לחיים. אז הרבי חייד ושפך משקה ע"ג העוגה שכבר היתה בתוך הכוס!

פורים תשמ"ב

עולת נדבה ל'עד דלא ידע'

בפארברענגען של פורים תשמ"ב, בסוף השיחה השישית דיבר הרבי שעל כל יהודי לדעת ש"ה' ניצב עליו", וצריך לעשות כל התלוי בו בסור מרע ועשה טוב, ועיי'ז יכריע את כל העולם כולו לכף זכות. ואף שישנם כאלו הטוענים שזהו רק פשעט'ל בתניא והיכן מוצאים זאת בנגלה? הרי זהו רמב"ם מפורש, שלעולם יראה אדם עצמו שקול וכל העולם כולו שקול וכו' ועיי' מעשה א' או דיבור או מחשבה אחת יכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, ומביא להם ולו ישועה והצלה. וזה אינו חידוש של הרמב"ם ח"ו, זה מגיע ממש רבינו, ומשה אמת ותורתו אמת. והעיקר שיהי' המעשה בפועל בזה, שיעשה מעשה אחד או דיבור אחד או אפי' מחשבה אחת, וזה יכריע את כל העולם כולו להביא את משיח. וכשמדברים אל אותו ילד - או הילד עם הזקן הלבן - צריך לדעת שאליו מתכוונים... שאכן ה' ניצב עליו... ואם עשה אפי' מחשבה טובה א' הוא יביא את המשיח, כאן ב-770 איסטערן פארקווי כעת במוצאי פורים תשמ"ב, בהתחלת שושן פורים. עאכו"כ אם יחשוב ב' או ג' מחשבות טובות, ועוד שאם יגיע ל'עד דלא ידע' הרי לא ידע כלל לספור את המחשבות...

וכעת ימצאו בציבור א' שיתנדב במס"נ להיות עד דלא ידע, והוא יוציא י"ח את כולם. והכוונה רק לא' ובנוגע לכל השאר שלא יחשבו להורות היתר לשתות יותר מ-4 פעמים וכו', כי לא אליהם מתכוונים. אכן מתכוונים אליהם כשמדברים שצריכים להיות בטל כמרכבה, אבל לא שצריכים להיות כמרכבה לה'משקה' שבכוסית. – עכ"פ שימצאו אחד שיעשה כנ"ל, ובמילא אח"כ יעשה 'קולע' - כהמנהג מאז, שכך נעשים הראש והרגליים בהשוואה אחת, וירקדו לקראת משיח צדקנו שיבא ויגאלנו למטה מעשרה טפחים...

הרבי חיכה זמן מה, ואח"כ אמר: היות ונמצאים אנו במדינה שכל דבר הולך עיי' בחירות, ובמילא צריכים להמתין עד שיתקיימו הבחירות, ובחירות חשאיות, ואח"כ יספרו את הפתקאות ויראו מי נבחר להיות המוס"נ וכו' וכו'. אבל ישנו ג"כ הענין של "עולת נדבה" שיתנדב א' על דעת עצמו, ואין להתחשב בזה שיש כאן הענין של 'קופץ בראשי' כמו שמוצאים במגילה, כי כאן יהי' ונהפוך הוא, ויהי' המן ארוך ומרדכי ברוך, רק שיעשו מהמן ג"כ בכל לבדך-בשני יצריך שיהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וכו' (הרבי אחז בידו את המטפחת ונענע ידו לפי הדיבור), שישחטו אותו, כמ"ש בהגדה ב'חד גדיא' (הרבי חייד ואמר: אף שבחב"ד אינם נוהגים לומר זאת, אך הענין נמצא - ש'ושחט' מפרשים 'ומשך' אל גבול הקדושה.

א' מאנ"ש שהגיע מנחלת הר חב"ד באה"ק, אמר לחיים על כוס גדולה, והרבי הצביע עליו ושאל: דאס איז די עולת נדבה? בינתיים הגיע הרב קאזרנובסקי מאחורי הרבי עם כוסית לחיים בידו ואמר לרבי "כל הפושט יד נותנים לו", ואמר לו הרבי: אז מה אעשה לך? ולקח הרבי את בקבוק המשקה שה"י לידו (מרוסיי) ומזג לתוך כוסו ואמר לו לחיים ולברכה, ולאריכות ימים ושנים טובות און אפגעב'ן די בעה"ב'סטע אויכעט. אח"כ ניגש ג"כ הרב ליווי.

אח"כ שאל הרבי להיעולת נדבה, אם יכול הוא לעשות קולע ג"כ. ולאחרי שעשה קולע על השולחן, נהיתה האוירה ב770 מאד שמחה... והתחילו את הניגון הידוע "אי וואדיע מיא נייע..." (בלי המלים) והרבי מחא כפיים בחוזק, כל פעם שמתחיל הניגון שוב מחא כף בחוזקה ובאמצע התחיל לעשות תנועות בידו הק' להגברת השירה ואח"כ בשני ידי הק' ואח"כ בשני ידיו הק' ברציפות בלי הפסק, וממש הייתה השמחה בלי גבול שאין לתארה במילים כלל, שמחה שלא הייתה כדוגמתה זה כבר כמה שנים, וכך שרו ורקדו, ואם ה"י נמשך יותר זמן היו מגיעים כבר לכלות הנפש ממש. כל הנוכחים נעמדו על רגליהם בלי יוצא מן הכלל, גם הזקנים שמאחורי הרבי, ורקדו על מקומם בהתלהבות.

באמצע התחילו לשיר על ניגון זה את המלים "ווי וואנט משיח נאו". אח"כ הפסיק הרבי להורות להגברת השירה עם שני ידיו הק', וישב והסתכל על כולם. כשסיימו לשיר, אמר הרבי שהיות ובפורים הרי "קיימו מה שקבלו כבר", שיגידו ניגון של שמח"ת, ושרו את ניגון ההקפות לאביו ז"ל.

אח"כ ניגן "צמאה לך נפשי" ובפסוק 'כן בקודש' שינה הרבי בפעם הראשונה ואמר 'כן בקודש חזיתך מ... מ... ארץ צ"י בלא מים' ובפעם הב' אמר 'כן בקודש חזיתך לראות נפשו וכבודך'.

פורים תשד"מ

קם רבה ושחטי' לרב זירא

את השיחה הידועה של "קם רבה ושחטי' לרב זירא", עם הביאור הנפלא של הרבי, אמרה הרבי בשבת שלאחרי חג הפורים ה'תשד"מ. הרבי בהתוועדות הסביר את העובדה, התמוהה לכאורה, שהשיחה לא נאמרה בחג הפורים עצמו, בכך שהדברים שנאמרו בפורים הועברו בשידור חי ותורגמו לשפת המדינה, וה"י חשש שלא יובנו באופן הראוי. כן הורה הרבי שהשיחה לא תודפס בלה"ק ובשפת המדינה בסגנון שנאמרה מחשש הנ"ל. ואכן, לאחר מכן, כאשר ר' דוד פלדמן הכין והשלים את עריכת השיחה והדברים נמסרו לרבי להגהה לצורך פרסומם בכפר חב"ד, הרבי כתב "ת"ח ות"ח על הסידור הנאה".

פּוֹרִים תְּשׁוּ"ה

התוועדות נוסח שנות היו"ד

ההתוועדות בש"פ תשא, השבת שלאחרי פורים בתש"ה הי' משהו מדהים שכמעט לא מצא אחר ורע באותן השנים. אני"ש שנכחו באותה עת ב770 מספרים שהאווירה היתה כ"כ 'חמה', ה'קירבה' שהרגישו כולם לרבי היתה באופן שהזכיר את הפארברענען'ס משנות היו"ד! הרבי דיבר כמה שיחות שלימות באופן ישיר לאנשים פרטיים, כשהוא תובע שיאמרו לחיים בלי הגבלות. בין השיחות פנה הרבי להמון נוכחים ורמז להם שיאמרו לחיים בה בשעה שהוא מעודד את השירה בהתעוררות של שמחה יוצאת מן הכלל. הרבי תבע שכולם יאמרו לחיים, עד שכלו כל בקבוקי היין שהיו בביהכ"ס באותו זמן. אז שלחו מישהו למעלה לרוקן את ה'חדר' של ר' מאיר הארליג מכל היין, והביאו למטה קופסאות שלימות של יין. ה'עולם' התחיל לומר לחיים לרבי... הקירוב וה"אויפגעלייקט" שהיתה ניכרת על פניו של הרבי היו באופן שא"א לתאר כלל. אחרי שהרבי עזב את 770 באותו מוצ"ש, יצאו התמימים בריקוד נלהב שארך שעות לתוך הלילה, תוצאה והמשך טבעי לבטא את רגשות השמחה שבער ככולם מהגילויים העל-טבעיים של היום. (לתיאור מפורט של אותה התוועדות, ראה ביומן הנדפס בחוברת זו בפירוט יתר).

פּוֹרִים תְּשׁוּ"ה

הפושט יד נותנים לו הוא גם חובת הקב"ה

פורים של שנת תש"ח זכור לכל אלו שהיו בבית חיינו באותו זמן כ"חדוה תקיעא בליבאי מסטרא דא וכו'". יש לזכור שיי"ד באדר עדיין הי' בתוך השלשים מכ"ב שבט, והרבי הי' בביתו. זו היתה השנה הראשונה שלא הי' פארברענען, והרבי אפי' לא הגיע ל770 להתפלל את התפילות עם על הצבור. אחרי תפילת שחרית בבית הרבי, ר' שלמה קונין התחיל לשיר 'ויהי בימי אחשורוש', והרבי עודד השירה בידו בדרכו למעלה. הדבר חיזק קצת את רוחם של החסידים והתחילו לרקוד.

אחרי תפילת מנחה, הרבי אמר שיחה ובאמצעה גם מאמר כעין שיחה ד"ה מגילה נקראת. כשהרבי דיבר ע"ד הענין של "כל הפושט יד נותנים לו", זלגו דמעות מעיניו הק', והרבי הסביר איך שאנו מבקשים מהקב"ה ג"כ וגם הוא 'חייב' – כביכול – לקיים כל הפושט יד נותנים לו.

פורים תשמ"ט

מוזמנו יראו וכן יעשו, חמש הלוקות!

לקראת פורים תשמ"ט שרר ב-770 מתח רב, היה זה היומא דפגרא' הראשון שלאחר סיום שנת האבלות על הרבנית חי' מושקא ני"ע, וכן היומא דפגרא' הראשון שהרבי נכח ב-770 והאוירה ב-770 היתה מתוחה. כולם התלבטו ולא ידעו אם הרבי יתוועד או לא, כיון שהיתה סברא שההפסק בהתוועדויות בימות החול נובע רק מחמת שנת האבילות.

לפועל התברר שהרבי לא יתוועד והאוירה הייתה בהתאם . .

לאחר תפילת מנחה הרבי אמר שיחה בה ביאר את מצוות פורים ואת הפסוק ליהודים הייתה וגו', ובסיומה הרבי אמר שמסמך גאולה לגאולה תבוא הגאולה היום י"ד אדר כאן בברוקלין, ועוד כמה ביטויים מיוחדים. לאחר התפילה הרבי חילק שני שטרות של דולר לכאז"א.

מכיון שנודע שלא תהיה התוועדות הלכו רבים לאכול את סעודת פורים בבתיים שברחבי השכונה, לאחר תפילת ערבית נשמעה האזעקה ברחבי השכונה, וכולם נהרו מבתיהם לשמוע את השיחה.

בשיחה (שכאמור נאמרה לאחר תפילת ערבית) הרבי חידש שגם בלילה שלאחר פורים יש שייכות עדיין לקיום מצוות פורים. בין הדברים אמר ביטויים נפלאים, וביניהם, שיש להמשיך גם בלילה זה בעניין השמחה שלמעלה ממדידה והגבלה "עד

דלא ידע", ואז הוסיף הרבי שלא רק כמו אלו שיוצאים י"ח "עד דלא ידע" ע"י שינה אלא לקיים זאת כפשוטו מבלי לחפש היתרים ופשרות וכיו"ב "ואשרי חלקו וגדול זכותו ויה"ר שממנו יראו וכן יעשו". (היו שאמרו שהרבי אמר זאת בקשר לאי שהיה באותה העת בזאל וניכר עליו שקיים עד דלא ידע כפשוטו).

לאחר השיחה הרבי חילק שוב דולר לכאו"א, מראה פני הרבי בעת החלוקה היה מאד מיוחד, "פנים מאירות" כפשוטו והרבי חייד להרבה מהעוברים, בעת החלוקה הרבי עודד את השירה בחוזק.

למחרת במוצאי שושן פורים אמר הרבי שוב שיחה בנוגע לחג הפורים והפעם במעלת שושן פורים, ולאחר השיחה חילק לכאו"א מהנוכחים שלושה שטרות של דולר!

אגב יש לציין שהייתה זאת החלוקה החמישית (!) ברציפות יום אחר יום: החלוקה (הקבועה) שהתקיימה ביום ראשון, למחרתה בעת תענית אסתר לאחר הדברי כיבושין, השלישית – ביום הפורים לאחר המנחה. הרביעית בליל שושן פורים וכעת במוצאי שושן פורים.

מגבית פורים ל"קופת רבינו"

הרבי נהג בהתוועדויות פורים לערוך מידי שנה בשנה מגבית
עבור עניינים השייכים ל"קופת רבינו".

באותה שנה אמר הרבי: כלהמשתתפים, הן על אתר והן אלה שישתתפו אחר-כך, יכולים לרשום על פיתקא את שמם ושם אמם והסכום שמנדבים, ויקראו זאת על ציונו הקדוש של כ"ק מו"ח אדמו"ר, וזה יעורר וימשיך תוספת ברכה והצלחה לכל אחד ואחת בכל המצטרך להם ולבני ביתם בגשמיות וברוחניות (שם). וכך היה כ"ק אדמו"ר נוהג להקדים ולומר בשעת עריכת המגבית גם בשנים הבאות).

פעמים רבות הזכיר הרבי, כי קופה זו היא "על דעת רבינו", ללא התערבות דעת התורמים, והיא נמשכת מאדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע עד לימינו אלו. אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע קרא אותה "קופת רבינו", על דעת רבינו.

בשנים רבות הזכיר כ"ק אדמו"ר רק את שמו של כ"ק אדמו"ר הרש"ב על תקנה זו,

מנהג זה חידש הרבי בשנת תשי"ג, אז סיפר שכ"ק אדמו"ר הרש"ב נהג בעת סעודת הפורים לערוך מגבית והיה מאסף מעות (או מורה שיתנדבו) עבור "העניינים שלו" (מוסדות, תמיכה לאנשים פרטיים וכיוצא בזה). ואמר כ"ק אדמו"ר, ש"משתדלים לייסד מחדש את ההנהגות, אפילו אם (מצד כמה טעמים) נפסקו לזמן מה" (לקוטי-שיחות, ב, עמ' 537 ואילך).

הרבי הוסיף ואמר, כי ענין זה שייך גם לאחר ימי הפורים, שהרי ענייני הפורים קיימים בחודש כולו ("והחודש אשר נהפך להם.."), לכן, כל הנוכחים בהתוועדות יכתבו לקרוביהם, ידידיהם ומכיריהם, שבמשך חודש זה יכולים להשתתף במגבית, וכל מה שיתנו במשך החודש יוכלל בקופה של פורים.

אבל לעתים אמר שזו קופתו של - או שכך נהג - גם כ"ק אדמו"ר הרי"צ.

בעת התוועדות פורים דשנת תש"ט^ז אמר כ"ק אדמו"ר: התחלת מנהג זה [של המגבית] היתה עוד לפני שהתחילה ההנהגה של "מצוה לפרסם עושי מצוה" בפירסום גדול ביותר, לפיכך יכולים לתת ללא פירסום כלל, או אפילו בצירוף שמו ושם אמו, אבל בהפרדה בין שני העניינים, דהיינו הסכום בפני עצמו והשמות בפני עצמם.

גם בשנת תשי"ז הורה הרבי בפירוש שלא לכתוב את הסכום באותה פיתקא שבה נרשמו השמות (כדי שלא יתערבו עניינים של פניות וישות), אבל בשנת תשכ"ג אמר, שהרוצים בכך יכתבו את שם בפיתקא מיוחדת, או בפיתקא זו עצמה.

בשנה זו אמר הרבי, שהנתינה צריכה להיות באופן של "מעלין בקודש", בהוספה על הסכום שנתנו אשתקד. ומי שלא נתן בשנים הקודמות, ישער בנפשו כמה היה צריך ליתן לפני שלוש שנים, כמה היה מוסיף אשתקד והשתא יוסיף עוד.

כ"ק אדמו"ר נהג לומר שהנתינה תהא באופן של "עד דלא ידע". (בשנת תשי"ט אמר, שהנתינה תהא באופן של "עד דלא ידע", ללא התחשבות כמה "מוותר" לתת וכמה "צריך" לתת. ואחר-כך זה יהיה "על

חשבון הגביר" - זה הקב"ה). והיה מדגיש שהנתינה תהא "בשמחה ובטוב לבב". ואומר, שנתניה זו תמשיך ברכות בל-גבול מהקב"ה, "ובחנוני נא בזאת".

בפורים תשכ"ט, אחר עריכת המגבית, אמר כ"ק אדמו"ר שהוא "גוזר גזירה" (על-יסוד השייכות שבין יום-הכפורים לפורים שנים בפורים יש ענין התשובה), שעניינה של התשובה הוא "אם היה רגיל לקרות פרק אחד יקרא שני פרקים", הרי שכל אלו שהתנדבו (או שהחליטו להתנדב) סכום מסוים, ישונו ויתנו שוב אותו סכום, או שיכפילו אותו בכפל כפליים וכו'.

בשנת תשי"ד חל פורים בערב ש"ק, ובשבת "שושן פורים" אמר הרבי שאף שאין נערכת עתה מגבית, אבל כל אחד ואחד יגמור במחשבתו כמה בדעתו ליתן.

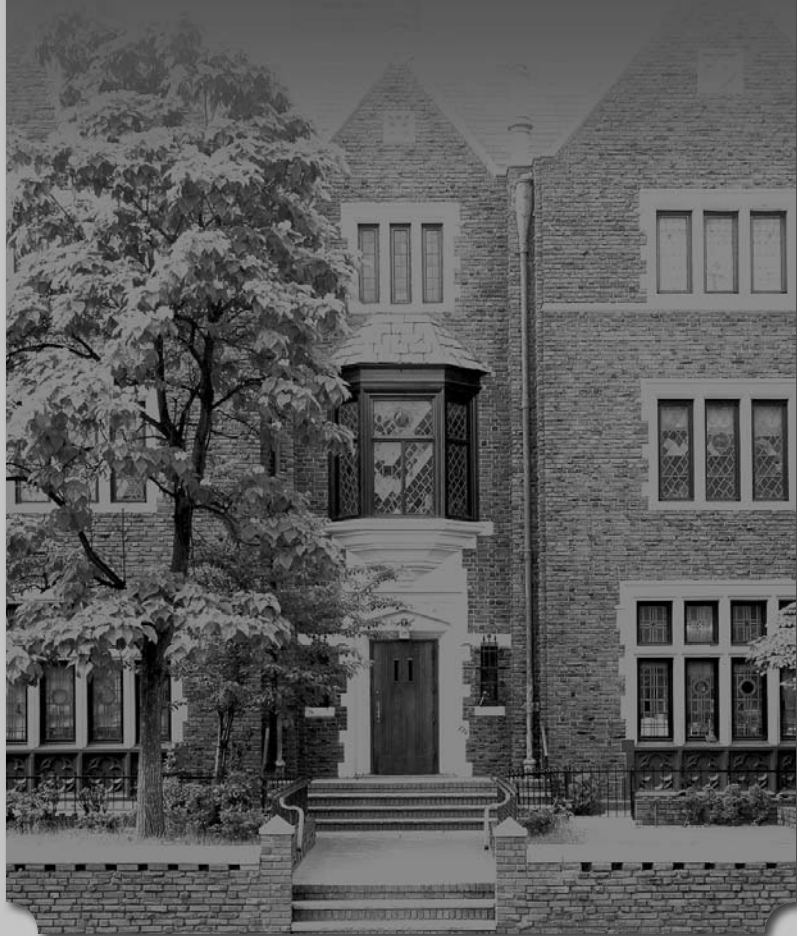
גם בשנת תשמ"א חל פורים בערב ש"ק, ובשבת פ' פרה אמר כ"ק אדמו"ר, שאף שלא דיברו בפורים ובשבת "שושן פורים" אודות מגבית זו, אבל אנ"ש היו צריכים לתרום ל"קופת רבינו" גם כשאין מעוררים אותם לכך!

באחת השנים קישר זאת הרבי ל"מגבת פורים" הנזכרת בגמרא (בבא מציעא עה, ב).

בפורים תשמ"ה אמר אדמו"ר, שמקופה זו נתמכים תלמידי חכמים "לומדי תורה לשמה".

יומן מבית היינו

פורים תשמ"ה

למנחה ירד כ"ק אד"ש בשעה 3:30 לערך, כשבדידו הק' רמב"ם בפורמט קטן, ובחזרת הש"ץ עיין בו כ"ק אד"ש. לאחר תפילת מנחה הסתובב כ"ק אד"ש ונשען על הסטנדר ואמר שיחת דברי כבושין.

ליל פורים

לקראת תפלה ערבית הותקן לוח עץ גדול (מכוסה במפה) על הסטנדר של כ"ק אד"ש. מסודר באופן מיוחד בצדדים כדי שיוכל להניח המגילה בתוכו – לפועל לא הניח המגילה בתוכו, ורק מעליו.

למעריב ירד כ"ק בערך בשעה 6:40 בכניסת כ"ק אד"ש לביהכ"נ שרו כל הקהל את הניגון "ויהי בימי אחשורוש" כשכ"ק אד"ש מגביר את השירה בידו הק'.

כעשרים וחמש דקות לערך אחרי התפלה נסע כ"ק אד"ש לביתו כשהקהל שר "ויהי בימי אחשורוש".

ב- 770 התוועדו כל הלילה.

כבר לפנות ערב יצאו התמימים ואנ"ש למקומות שונים ולבתי רפואה, בתי אסורים וכד' כדי לזכות יהודים במבצע פורים.

יום חמישי י"ד אדר - יום הפורים

כ"ק אד"ש בא מביתו בערך בשעה 9:30, בשעה עשר ירד כ"ק אד"ש לתפלת שחרית מעוטף בטלית ותפילין ובידו הק' המגילה. עלה לתורה לשליש.

בהמשך הבוקר שלח כ"ק אד"ש ע"י המזכירות משלוחי מנות להר' ישעי

נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלוח לאנ"ש שיחיו בכל מרחבי תבל לקראת ימי הפורים, ה'תשמ"ה.

"פורים שמח וההתוועדות פעילות מתוך אורה ושמחה וששון ויקר וככל פירושי רז"ל, ובהחלטות טובות על כל השנה כולה באורה זו תורה וכו', ולמסמך תיכף ממש גאולת פורים זה לגאולתינו האמתית והשלימה ע"י משיח צדקינו. לחיים, לחיים ולברכה.

/מקום החתימה/

יום שלישי, י"ב אדר

בצהרים היה כינוס ילדים. הרבי ירד עם הספר הנחות בלה"ק בידו הק'. ובין השיחות עיין בו.

בסוף הכינוס אמר שינגנו "אל תירא" "ועד זקנה" "עוצו עצה", כשינגנו ניגנו בלי מילים, וניגנו משך זמן. לאח"כ ניגש ריל"ג וכ"ק אד"ש אמר לו שינגנו עם המילים. וכך עשו. אך לא ניגנו "ועד זקנה" ואמר כ"ק אד"ש לריל"ג שינגנו "ועד זקנה", וחייד לר' י. העכט.

בחלוקת הדולרים, כשהנשים היו צריכים לגשת סימן כ"ק אד"ש בידו הק' שילכו כל האנשים לצד א' כדי שהנשים יוכלו לעבור.

כשיצא לחדרו עמד על הדרך שוטר. והצדיע לו כ"ק אד"ש.

יום רביעי - י"ג אדר, תענית אסתר

בסליחות עשה כ"ק אד"ש עם ידו הק' שינגנו אבינו-מלכנו. היו כאלו שעשו "שש..." כיון שהי' חתן, אבל כ"ק אד"ש המשך, וניגנו א"מ.

התוועדות

בשעה 9:30 נכנס כ"ק אד"ש להתוועדות.

בין השיחות נגש ר' זלמן גורארי לכ"ק אד"ש וביקש ברכה עבור הגרז"ש דווארקין, ואמר כ"ק אד"ש אמן. ר' שלמה קונין הביא גביר א', ובין השיחות נגש עמו לכ"ק אד"ש. בין הדברים אמר כ"ק אד"ש להגביר שר' ש.ק. גם הוא יכול להגיד לחיים כיון שהוא גם יהודי. גם אמר כ"ק אד"ש להגביר - "שיהי בשלום". הלה לא הבין את הכוונה בזה. ושמעתי שכבדרך חזרתו של אותו גביר לביתו הייתה לו תאונה עם הרכב, וכל האנשים שהיו שם ניזקו, חוץ ממנו ומאשתו. [ואז הבין כוונת הברכה].

דיבר בחריפות על הגזירה האיומה של "מיהו יהודי". וכן דיבר על המצב באה"ק בחריפות. – יש לציין שזה כבר זמן רב שכ"ק אד"ש לא דיבר ע"ז, ועכשיו כשדיבר הי' זה מחמת שבאה"ק אירעו כו"כ ארועים לא טובים כשכמה אנשים נהרגו, וכו'.

גם אמר כ"ק אד"ש בנוגע ל"מיהו יהודי" שאם יש אנשים שיש להם קשר לבית הלבן אע"פ שזה משום 'ביזנעס' וכיוצא בזה, אך כיון שיש להם קשר הרי זה ראוי שזה משום שיכולים לפעול ע"ד תקון החוק.

בסוף ההתוועדות נגנו הניגון 'וידעו כי אתה וכו'' וכ"ק אד"ש עודד בידו הק' באופן שאין לתאר. באמצע הורה לר' מאיר אבוחצירא לשרוק והי' שמחה עצומה מאוד, ניגון זה נמשך כחמש דקות.

מטלין (כהן) הרש"ד רייטשיק (לוי) ולהר' חדקוב (ישראל).

אגב: בקריאת המגילה ביום וכן בלילה, כשקראו שם המן (בן המדתא וכד') הכה כ"ק אד"ש את המן בהכאות קלות ברגלו - כשרוב פעמים הי' זה ברגלו השמאלית - (הי' מיעוט פעמים שהכה גם ברגלו הימנית). פעמים הכה גם את המן כשלא נלווה אליו תואר אך כשנקרא בטעם מודגש.

לתפילת ערבית ושחרית נכנס כ"ק אד"ש כשהוא נושא עמו את המגילה נתונה בנרתיק של כסף. לקראת הקריאה פרש אותה כ"ק אד"ש על העץ שהונח על הסטנדר. כ"ק אד"ש קיפל את המגילה לשלושה חלקים, לאחר קריאת המגילה בעת אמירת "שושנת יעקב" גלגל כ"ק אד"ש את המגילה מסופה להחלתה.

התמימים ואנ"ש יצאו ביום כבלילה הקודם למקומות שונים כדי לזכות יהודים במבצע פורים.

בשעה 3:15 לערך יצא כ"ק אד"ש לתפילת מנחה שהתקיימה בביה"כ הקטן למעלה, וכ"ק אד"ש התפלל בצד דרום (כמו בכל מנחה של ש"ק ויו"ט). לאחר תפלת מנחה נכנס כ"ק אד"ש לחדרו וכעבור רבע שעה יצא ונסע לביתו. המגילה היתה בידו הק', עטופה בשקית נייר. בצאתו חילק צדקה לילדים רבים, ואף לאי' שעמד על מקלות.

בערך 50 דקות לאח"ז חזר כ"ק אד"ש מביתו, ושוב חילק צדקה לכמה ילדים שהיו עומדים שם.

כשיצא כ"ק אד"ש לביתו וכשחזר נגנו "ויהי בימי אחשוורוש" כשכ"ק אד"ש מגביר את השירה בידו הק'.

אח"כ אמר בנוגע להטנקיסטים וכו',
ואמר שיהי' בפועל ה"יודעו כי אתה"
ובשמחה וטוב לבב. וסיים בקול רם
"לחיים".

עד דלא ידע – בסוף הפארבינגען

ההפתעה הגדולה של התועדות זו
אירעה בסיום ההתועדות דוקא. א"א
לתאר זאת על נייר!!!

כ"ק אד"ש הכריז: "אזוי ווי מיגייט
מאכן ברכה אחרונה – די וואס ווילן
זאגן לחיים אויף משקה, זאלן גלייך
אריינכאפן! בזריזות גדולה. און איינער
איז כדאי ער זאל זיך מתנדב זיין און
זאל פראווען "עד דלא ידע" מוציא זיין
כל הקהל כולו". (כיון שהולכים עכשיו
להגיד ברכה אחרונה – אלו הרוצים
להגיד לחיים על משקה עכשיו שיעשו
כן מיד ובזריזות הכי גדולה, וכדאי שא'
יתנדב ע"ע לשתות עד דלא ידע ויוציא
את כל הקהל כולו).

כמובן שמיד התחילו כולם לומר
לחיים, ונעשה מהומה גדולה והי' "זייער
פריילאך און לעבעדיק" – וכ"ק אד"ש
ענה לכולם "לחיים ולברכה". אח"כ שרו
"איי וואדיעמיע", וכ"ק אד"ש אומר כל
הזמן "לחיים ולברכה" בשמחה עצומה.
ומעודד השירה מאוד חזק בשתי ידיו
הק' באופן שא"א לתאר, וכל הקהל הי'
מאד בשמחה וכו'.

לפועל לא לקח אף א' על עצמו להוציא
כל הקהל כולו ב"עד דלא ידע". וכ"ק
יצא והתחיל "כי בשמחה".

כל אותו הלילה התועדו ב 770 עד
הבוקר. כולם שתו משקה בלי הגבלות
והי' שמחה גדולה.

כ"ק אד"ש נסע לביתו מיד אחרי
ההתועדות.

יום שישי, ט"ו אדר – שושן פורים

כ"ק אד"ש נסע לאוהל, וחזר כשעה
לפני השקיעה בערך. לא התפלל מנחה
בציבור. כשהלך לספרי' ניגנו "וביום
שמחתכם" וכ"ק אד"ש עשה עם ידיו
הק' מאד חזק להגברת השירה.

בקבלת שבת בלכה דודי, עודד בידו
הק' שישירו חזק יותר הניגונים, ולאחרי
הפיסקא בואי בשלום, המשיך את
השירה משך זמן ארוך.

כשהלך לספרי' (8:30) עשה בידו הק'
להגביר השירה מאד חזק.

יום ש"ק, ט"ז אדר – פר' כי תשא:

בבוקר הגיע כ"ק אד"ש בשעה 9:30
לערך. כשנכנס לגי'ע התחתון אמר לר'
יוסף וואלדמאן שעמד שם (בד"כ אומר
לו כ"ק אד"ש את הרש"יי שידבר
בההתועדות) "די רש"יי וועט זיין
"ויעבור ה' על פניו".

כשנכנס כ"ק אד"ש לתפילת שחרית
(בשעה 10:00) כשעבר ליד ריל"ג במקום
לומר כרגיל כשיש התועדות "סיוועט
זיין א פארבריינגען", אמר "די פרש"יי
וועט זיין "ויקרא בשם ה'".

על הרש"יי שאמר כ"ק אדמו"ר להר'
וואלדמאן (ד"ה "ויעבור ה' על פניו")
כבר דיבר אד"ש כמה פעמים (בתשמ"א
ועוד), ושמעתי שריל"ג אמר לכ"ק אד"ש
לפני שירד לתפלת שחרית, שכ"ק אד"ש
כבר דיבר על דרש"יי זה כמה שנים לפניו.

ולכן כשירד כ"ק אדי"ש לתפלת שחרית החליף את הרש"י לרש"י אחר.

במשך תפלת שחרית עיין כ"ק אדי"ש בקובץ הערות וביאורים דאהלי תורה. בקריאת התורה כשהגיעו לייג מדות הרחמים עמד כ"ק אדי"ש ונשאר עומד עד סוף קריאת התורה, עלה למפטיר כרגיל.

התוועדות ש"ק

ההפתעה הגדולה של פורים התרחשה בהתוועדות זו של ש"ק:

התוועדות זו היתה מאד מיוחדת, ומאוד שטורעם'דיק ולעבעדיק, יוצא מן הכלל לגמרי – בעיקרה היתה ההתוועדות כהמשך מפורים. בהתוועדות זו היו גילויים שלא היו כמותם כבר שנים. אפילו השיחות היו שלא כרגיל כלל וכלל.

כמובן אי אפשר לזכור כל מה שהיה (מפני ריבוי הפרטים) – אבל בלי"נ ובעזה"ש"ית אשתדל לכתוב כל מה שאני זוכר.

להתוועדות ירד כ"ק אדי"ש (עשר דקות מאוחר מהרגיל) 1:40. עשה קידוש (כדרכו בקי). ר' יואל כהן התחיל הניגון של השנה "וידעו כי אתה וגו'" – כבר פה התחילו כולם לראות שזה לא כרגיל כלל וכלל. כבר בניגון הזה עשה כ"ק אדי"ש הרבה עם ידיו הקי' באופן יוצא מן הכלל, ושלא כרגיל כלל וכלל.

השלמת ענייני הפורים בשבת

תוכן השיחה הראשונה הי'. שאע"פ שלכאורה לא מצינו בשבת זו שום

ייחודיות, הרי בהכרח לומר שכן ישנם כמה דברים מיוחדים. והם: א) שבת זו היא "ויכולו" דימי הפורים. ב) ימי הפורים סמוכים ממש לשבת. ג) יום ה"ט"ז בחדש שייך במיוחד לפורים, כיון שמצינו בגמ' שצריך לשלול יום זה שאסור לקרוא בו במגילה, מה שלא מצינו על ימי חודש ניסן למשל, וזה עצמו ראוי שיום זה יש לו שייכות מיוחדת לפורים.

והנה, תוכן ענין השבת הוא תענוג, ולכאוי' הוי סתירה לפורים שענינו הוא ענין המסייני. והביאור הוא שהתענוג דשבת זו הוא תענוג כזה שבא לאחרי המסייני, היינו שענין המסייני חודר לכל כוחות האדם עד לכח התענוג, ולכן לאחרי פורים דוקא צריכים לעסוק במסייני בענין המבצעים באופן של עד דלא ידע.

מסירות נפש על מבצעים

אח"כ קישר זאת לסיפור כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ אודות מה שקיבל אדה"י מר' מרדכי הצדיק ששמע מהבעש"ט – "עס קומט אראפ א נשמה אויף דער וועלט, און לעבט אפ זיבעציג אכציג יאר צוליב טובה טאן א אידן בגשמיות ובפרט אין רוחניות". וביאר כ"ק אדי"ש ההוראה מסיפור זה בקי' מר' מרדכי הצדיק, שעבודתו היתה בתכלית ההפלאה וכי"ש לאנשים כערכנו שכמה שיפליג במעלת עצמו לא יחשוב שמעלתו היא כר' מרדכי הנ"ל.

וסיפר כ"ק אדי"ש: מספרים על אחד שנהג ליהדר' בהכרת מעלת עצמו שנטפלו אליו כמה חסידים והשיכבוהו על השלחן

"ויש אומרים אז מ'האט אים אויך אריינגעצימבלט.. " הדבר הי' בפורים כך שיכול הי' לתלות זאת בכך שהיו נמצאים במצב של "לבסומי עד דלא ידע". לאחר שגמרו המלאכה, נעמד הלה ואמר: בשלמא על הכבוד שלי יכול הנני למחול במחילה גמורה, אבל על "כבוד התורה" אינני יכול למחול. (כשאמר כ"ק אד"ש המילים בשלמא כו' חייך מאוד).

בהמשך האריך כ"ק אד"ש לדבר, על הצורך למסור את נפשו ולהניח את תורתו ועבודתו כדי לעשות טובה ליהודי ברוחניות. ומכיון ש"לא איתנו יודע עד מה", ומהי הפעולה אשר לשמה ירדה נשמתו לעוה"ז – הרי פשוט שיש להשתדל ולהרבות בעניין זה ככל האפשר.

בקשר לזה סיפר אד"ש את הסיפור המפורסם אודות חסיד אדה"ז ר' יוסף מביעשענקאוויטש, שאמר לו אדה"ז כי "לטובת נשמתך טוב יותר להיות בעל עגלה מלהיות רב", ונתגלגלו הדברים שלאחרי יותר מעשר שנים, בא' מנסיעותיו פגש יהודי שנתרחק מיהדותו ועשאו ל"בעל תשובה".

והקשה אד"ש, הן אמת אשר ע"מ לקרב יהודי צריכים למס"י, אך מה התוכן והכוונה בזה שהי' צריך להיות 'בעל-עגלה' המתעסק בסוסים ובתבן, במשך כל כך הרבה זמן, אותו יכל לנצל לתורה ולעבודה, ואפילו להיות "משפיע חסידות", כפי שאכן נצטווה אח"כ!! והפלא הגדול הוא, שאדה"ז לא אמר לו ולא כלום מהי הכוונה שטמונה בזה!

ויש לומר, שהצורך בכל זה הי' כדי לפעול אצלו את הענין ד"לב נשבר". ועכ"פ יהי' הביאור בסיפור הנ"ל איך

שיהי' – הרי בנוגע לעניינינו רואים מסיפור זה שהי' צורך בענין של ירידה מ"למדן" ל"בעל עגלה", תכלית הביטול, "לא ידע" – ודווקא עי"ז השלים את הכוונה, כולל – שע"ז נתעלה אף הוא לדרגא נעלית יותר, ובלשון אדה"ז: לטובת נשמתך!

כן הוא בעבודה ב"מבצעים" – אין ברירה אלא לעסוק בזה, אבל ההתעסקות בזה היא "כפי שכפאו..." – אינני רוצה לסיים את הלשון... מכיון שמדובר כאן בכפי' שנעשית ע"י יהודי, בשליחותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר "גלה סודו אל עבדיו הנביאים"!

ואף שכבר התרוצץ בכל הרחובות, ועסק בענייני מבצעים, ובנוגע לפועל – לא ראה פרי טוב בעמלו, לא "נס פורים", ולא "כי תשא את ראש בני ישראל!" – הנה על זה באה ההוראה מיום השבת שלאחרי פורים – שהעבודה בכל ענייני ה"מבצעים" צריכה להיעשות מתוך תענוג, שבה – ב' פרטים: (א) מס"נ זו חודרת בכל מציאותו, היינו, שזוהי כל מציאותו ובה הוא התענוג שלו, (ב) מובטח לו שסוכ"ס יראה את העילוי שנפעל ע"י עבודה זו – הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לפעולה עם הזולת.

לסוף אמר: ההוראה בפועל ממש הוא שצריכים לסגור הגמרא או הספר חסידות ולרוץ לעסוק בענייני מבצעים!

"מחא לו כ"ק אד"ש כפי' במהירות גדולה"

שיחה ראשונה ארכה כשעה – לאחר שיחה זו ניגנו "ויהי בימי אחשוורוש", וכ"ק אד"ש עודד בידיו הק' ממש מאד

חזק, והי' זייער לעבעדיק, וסבב ראשו הק' לארבע רוחות הבכנ"ס כמה פעמים.

באמצע השירה הורה לרי' שטיינמיץ ש' לומר לחיים – הנ"ל לקח כוס קטנה ורצה להגיד לחיים! אבל כ"ק אד"ש הורה לו בידיו הק' שהכוונה היא לכוס גדולה דווקא. הלה אמר לחיים על כוס גדולה ושתה לאט לאט. לאחר שגמר הורה לו כ"ק אד"ש בידיו הק' שיאמר עוד פעם לחיים על כוס גדולה, ואכן עשה כך ושתה לאט לאט כי היה קשה לו לשתות. בכל העת ששתה את הכוסות, הביט בו כ"ק אד"ש עם חיוך על פניו הק', וסבב את ידיו הק' להגברת השירה. כשגמר לשתות את הכוס השני, מחא לו כ"ק אד"ש כפיו במהירות גדולה! כעין נתינת תודה. וכ"ז הי' בחיוך רחב על פני כ"ק אד"ש – אח"כ עודדו עם ידיו הק' להגברת השירה.

אח"כ באמצע השירה סבב כ"ק אד"ש את שני ידיו הק' יחד באופן חזק ומהיר ביותר על משך זמן קצר, ובכלל היה אז כ"ק אד"ש זייער לעבעדיק' – 'פריילאך', וסבב את ראשו הק' לדי' הרחות, תוך תנועות נמרצות בידיו הק'. א' הילדים עודד עם ידיו מאד חזק, וכ"ק אד"ש עודדו באופן מרוצה.

השירה ארכה כ-15 דקות בערך.

"עד דלא ידע" לסופרים ולרבנים

אח"כ אמר: בהמשך להמדובר לעיל שבשבת שלאחרי פורים נפעל הענין ד"ויכולו" - העילוי והשלימות, עד לתכלית השלימות דכל עניני הפורים, הרי מובן, שזהו הזמן המתאים להשלים

את כל הענינים שמסיבות שונות החסירו בימי הפורים.

והנה, א' הענינים העקריים בימי הפורים הוא – הציווי ד"מחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע"... ולכן, אלו שלא קיימו ציווי זה בימי הפורים, מאיזו סיבה שתהי', יכולים להשלים זאת ביום השבת שלאחרי הפורים.

ובמיוחד נוגע הדבר לאלו שעוסקים במלאכת הקודש, מלאכת שמים – אשר מכיון שמלאכה זו דורשת דעה צלולה ומיושבת, יש להם "יתרוץ" שלא יכלו לקיים את הציווי ד"עד דלא ידע". ולדוגמא: "סופר", שמלאכתו מלאכת שמים, צריך להזהר בכתיבת האותיות בתכלית הדיוק, ועד כדי כך שאפילו נקודה קטנה בלבד נוגעת ביותר, ועד כדי כך שאם יתחלפו האותיות – הרי זה מחליף עולמות!!!

ובמילא, כאשר באים ימי הפורים - נוהר בתכלית שלא יבוא למעמד ומצב ד"עד דלא ידע", ונוהר בזה לא רק כאשר צריך לעסוק במלאכת שמים זו, אלא מכיון ש"מצוה גוררת מצוה" – נוהר בזה במשך כל המעט-לעת כולה, גם ביום וגם בלילה...

תקוותי שהסופר שאליו מכוונים הדברים – יבין ויזדרז בעצמו להשלים את הענין ד"עד דלא ידע", ולא יאלצני לפרש את שמו ושם אמו. ויה"ר שעיי"ז תהי' לו הצלחה בעבודתו במלאכת שמים במשך כל השנה כולה – בנוגע לכשרותם של כל ספרי התורה, ובמיוחד בכתיבת ספרי תורה הכלליים שתכליתם ומטרתם לאחד את כל בני".

יכול להגביל את כל העולם כולו שיפנו אליו רק בזמן מסויים?!... אין לו ברירה אלא להיות "מפוקח" (ניכטער) במשך כל היום כולו!

ומה שצריך לקיים את הציווי ד"עד דלא ידע" - נוהג הוא כדעת הפוסקים שיכולים לצאת יד"ח "עד דלא ידע" עיי"ז ש... הולך לישון, ובפרט - כשישן "שינה עמוקה" שאז - "לא ידע בין ברוך מרדכי לארור המן".

ולכן, העצה היעוצה - להשלים את החיוב ד"עד דלא ידע", ביום השבת שלאחרי פורים, שהרי ביום השבת בלאו הכי אינו עוסק בפסקי דינים, מכיון שאין דנים בשבת.

כאן דיבר אד"ש כמאסר המוסגר, אודות אלו שפועלים שלא כדבעי, בנוגע ליהודי רוסייה, על אף שלא שימשו מימיהם בהוראה.

ואח"כ אמר: ונחזור לענינו, שאותם רבנים שהיה להם תירוץ שלא לקיים את החיוב "לבסומי בפוריא עד דלא ידע", יכולים וצריכים להשלים זאת ביום השבת שלאחרי הפורים. ובפרט שענין זה נוגע גם ליבעלי-בתים שלהם: כאשר הבעה"ב רואה שבמשך כל המעל"ע דפורים היה הרב מפוקח לגמרי - הוא ראה אותו בביהכ"נ בעת התפלה וקריאת המגילה, ואח"כ בא לביתו לתת לו "משלוח מנות", וליוה אותו ונתן לו את כל הכיבודים וכו', וראה שבמשך כל הזמן הי' הרב מפוקח לגמרי, ולא ניכר עליו ענין של "לבסומי" כלל. הנהגתו היתה בתכלית המתנות, ועד כדי כך שאפילו המיבטא "אקצענט" שלו הוא בתכלית הדיוק בהתאם לכללי הדקדוק.

מיד אחרי השיחה (שארכה כעשר דקות) פנה כ"ק אד"ש להסופר הרב צירקינד שי' ורמז לו לומר לחיים - הנ"ל לקח כוס קטנה ורצה להגיד לחיים - אבל כ"ק אד"ש רמז לו עם ידיו הק' שהכוונה הוא לכוס גדולה דוקא, וכך עשה. מיד אח"ז פנה אליו כ"ק אד"ש ורמז לו בשתי אצבעותיו הק' לומר פעם שני' לחיים על כוס גדולה, וכך עשה ואמר לחיים. כ"ק אד"ש ענה לו "לחיים ולברכה".

כל הזמן הנ"ל הי' כ"ק אד"ש מבט על הסופר עם חיוך על פניו הק', כשבידו הק' מגביר את השירה.

ניגנו "איי וויאדיעמיע" - וכ"ק אד"ש הגביר את השירה כל הזמן בידיו הק' באופן נורא - אח"ז החליפו את התיבות "יווי וואנט משיח נאו" - וכ"ק אד"ש כנ"ל הגביר את השירה באופן שאין לתאר.

אח"כ אמר: בהמשך להאמור לעיל, ישנו סוג נוסף שגם אצלם מודגש הצורך לנצל את יום השבת כדי להשלים את החיוב "לבסומי בפוריא עד דלא ידע" - רבנים מורי-הוראה בישראל, שצריכים להיות תמיד בדעה צלולה, כדי שיוכלו להשיב לשואלים, שהרי שתוי אסור בהוראה. - כיצד יכול לקיים את הציווי ד"לבסומי בפוריא עד דלא ידע" - טוען הוא - בידעו שכל רגע עלולה להגיע אליו שאלה שיצטרך לפסוק בה!

אילו הי' רב בקהלה קטנה - הי' שייך שיקבע זמן מיוחד שיכולים לשאול אצלו שאלות, ואז הי' יכול למצוא זמן כדי לקיים את הציווי "לבסומי בפוריא", אבל מה יכול לעשות - טוען הוא - כשמריצים אליו שאלות מכל קצווי תבל!?!... וכי הוא

וא"כ חושב הבעה"ב לעצמו – אם הרב, שצריך להזדר במצוות יותר ממני, אינו מוצא לנכון לקיים את הציווי "לבסומי עד דלא ידע", אני עאכ"ו!

ומכיון שכן, צריך הרב להבהיר לבעלי בתים, שלא יחשבו שאין צורך ח"ו לקיים את הציווי "לבסומי עד דלא ידע", אלא שהוא, בתוקף מעמדו בתור רב, שצריך להשיב ולפסוק שאלות בתורה – אין לו ברירה, ואינו יכול לקיים ציווי זה. ולכן צריך הוא להראות להם שבשבת שלאחרי פורים, כאשר אינו צריך להשיב ולפסוק דינים – אזי משלים הוא את הציווי ד"לבסומי עד דלא ידע"!

בסיום השיחה לימד אד"ש "זכות" על אותם רבנים, ממה שארע אביו ר' לויק, שה'מתנגדים' הלשינו לשלטונות, ע"כ שהוא שתה י"ש לשוכרה ואח"כ רקד עם סנדלר...

העכברים ועקרת הבית

אח"כ דיבר כ"ק אד"ש בנוגע לגזירת מיהו יהודי, שבתקופה האחרונה רואים שמהרבנים הספרדים נוספו צרות בענין זה וכי, והוסיף "אין כאן המקום להאריך בדבר המבהיל שהוא היפך שבחם של ישראל, ובפרט שישנם כאלו שממתינים בקוצר רוח מתי ישמעו איזה דבר שיוכלו לנצל אח"כ כדי לגרום לענין של מחלוקת בישראל.

"במהלך ההתועדות, שנמשכת כמה שעות, מדברים ריבוי דברי תורה, וכ"ז לא מעניין אותו, הדבר היחידי שמעניין אותו בכל ההתועדות, הוא שמא יצליח לשמוע משהו שיוכל אח"כ לנצל בכדי לעשות שמח..."

והמשיך: "יש לומר ע"ד הצחות מה דאמרי אנשי, שעכברים מהווים דבר בלתי רצוי, וכפי שרואים במוחש שעקרת הבית עושה כל המאמצים להשמיד ולבער את העכברים מביתה. מלבדה יש עוד מי שרודף את העכברים והוא החתול. אבל יש חילוק גדול בין רדיפת עקרת הבית את העכברים לבין רדיפת החתול. עקרת הבית אינה רוצה שישרצו העכברים בביתה אבל החתול רוצה לעשות מהעכברים דם ובשר כבשרו.

ועד"ז בענייננו שישנם כאלו שמחכים וממתינים אולי ישמעו איזה משהו שיוכלו לנצל בכדי לעשות "שמח" במחנה ישראל.. כמו אותו חתול שרודף אחרי העכבר בכדי שיהי לו שמח ויהי העכבר דם ובשר כבשרו..

ולכן אין להעריך בדברים האלו והטעם שכן מזכירים אודותם הוא משום שכולי האי ואולי תועיל פעולת הדיבור דעקימת שפתיו הוי מעשה".

לאחר דברים אלו המשיך אד"ש ואמר: "בהמשך להמוזכר לעיל אודות חלקם של הספרדיים בזה [בקשר עם תיקון החוק ד'מיהו יהודי] – הרי מכיון שנמצא כאן רב של קהילה ספרדית, הנה לכל לראש ימלא מה שהחסיר בקיום הציווי ד"עד דלא ידע", ובפרט שאין לו לחשוש שמא יראהו במצב של עד דלא ידע – מכיון שבני קהילתו אינם נמצאים כאן. והעיקר שישתדל לפעול בכל יכולתו על הספרדים הנ"ל במוגע לתיקון חוק מיהו יהודי.

וכמובן שאותו רב שאליו מכוונים הדברים, לא יאלצני להזכירו בשמו, אלא ימהר לקיים הענין דעד דלא

ידע, ולא יקרה דבר אפילו כאשר יצא בריקוד חסידי באם יהי הדבר אפשרי מצד הגבלות המקום.. ועכ"פ ינגן א פורים'דיקער ניגון מתוך שמחה רבה".

אחר הדברים האלו הורה אד"ש להרב העכט שיאמר לחיים על כוס גדולה, ואח"כ סימן לו בשתי אצבעות שיאמר לחיים פעם נוספת, וכשגמר הכוס השני, החל אד"ש לנגן "אין אדיר" ועשה מאוד חזק בשתי ידיו בשטורעם גדול שאין לתאר, ועודד השירה בראשו הק' בתנועות לדי רוחות ביה"כ.

וכמובן שהי' מאוד לעבעדיק והקהל שרו הניגון "אין אדיר" בתוקף, ואד"ש עודד כל הזמן הגביר את השירה באופן נורא. אח"כ הי' מאמר כעין שיחה ד"ה כי תשא את ראש. אח"כ ניגנו ניגון וכ"ק אד"ש עיין בהחומש כשכל הזמן עושה בראשו תנועה להגביר השירה וכו'. וכן פעם א' עשה גם עם היד אף שהי' באמצע להסתכל בחומש.

שהספרדים והאשכנזים

יאמרו לחיים

אח"כ שאל שאלות ברש"י ד"ה ויקרא בשם ה'. ואח"כ אמר: בנוגע לשאלות ברש"י שנשאלו מהשבת שעברה עבור המשתתפים בהתוועדות שיתרצו, באופן ד"תן לחכם ויחכם עוד", הרי תירצו כו"כ תירוצים ועוד מעט נראה אם התירוצים שיתרצו אכן מיישבים השאלה או שצריכים עדיין להענין ד"תן לחכם ויחכם עוד"...

אחר זמן אמר שהתירוצים אינם מיישבים השאלה, וביאר בפרטיות מדוע, ולבסוף ביאר כ"ק השאלה בעצמו.

אח"כ אמר, שאמנם התירוצים שכתבו מיישבים כו"כ שאלות אחרות, אך ה'קלאץ קשיא' שנשאלה ע"ז לא תירצו מאומה. ואח"כ הוסיף: ומ'קלאץ קשיא' אחת לחברתה: בהמשך להמדובר אודות הרב של הקהילה הספרדית, שישלים את הציווי ד"לבסומי עד דלא ידע" מתעוררת קלאץ קשיא, מדוע רק הרב? ומה עם שאר הספרדים שאינם רבנים? ובכן, ראוי שיעשו כן כל הספרדים הנמצאים כאן. ובפרט שנמצא כאן הזוכה בגורל ממדינת צרפת, שכיון שבא לכאן בשליחותם של כל המשתתפים בהגורל, מובן שהפעולה וההנהגה שלו קשורה ושייכת עם כל אלו שבשליחותם בא לכאן.

אינני יודע אם הוא יודע אידיש אם לאו, ועכ"פ יתרגמו לו את הדברים לצרפתית או ללשון הקדש, והעיקר שיאמר לחיים, ויחד עימו כל הספרדים הנמצאים כאן.

אח"כ אמר: "איפה הם הזוכה בגורל, שיאמרו לחיים!". והוסיף: "שיאמרו להם בצרפתית". ואז קם א' והכריז בצרפתית שהזוכה בגורל יאמר לחיים. ואמר לו אד"ש שיכריז שכל הספרדים יאמרו לחיים! וכן עשה. כהנ"ל לקח משך זמן, ואד"ש אמר בצרפתית שיאמרו יותר מהר, והוסיף ישר כח בצרפתית. ואמרו לחיים ואמר להם אד"ש לחיים ולברכה, ואח"כ התחיל לנגן "האדרת והאמונה". ושרו מאוד בשטורעם ובתוקף גדול.

בזמן השירה ענה לחיים ולברכה לכו"כ ספרדים שאמרו לחיים, וכן עודד השירה בתנועות ידים נמרצות ביותר.

אח"כ שאל השאלות בזהר.

ואח"כ אמר: בנוגע להמדובר אודות אמירת לחיים בכדי להשלים הציווי של "לבסומי עד דלא ידע", – הרי מובן מעצמו שאין זה ענין השייך דוקא לספרדים בלבד, כ"א שגם האשכנזים. ואדרבה: הרי כל הענין דפורים הו"ע דאחדות ישראל ואהבת ישראל, ובלשון המגילה "ישנו עם אחד", ולכן יתאחדו גם האשכנזים עם הספרדים באמירת לחיים ומתוך שמחה גדולה, שלמעלה ממדידה והגבלה, "עד דלא ידע".

ומאמירת לחיים, לחיים ולברכה, אמירה שתהי' באמיתיות וכו' – ימשכו כל עניני הטוב והברכהבגו"ר, לכאוי"א מהמתוועדים בתוך כלל ישראל, ועד שבקרוב ממש נזכה לזמן כזה שיהי' כולו משקה, ובלשון הידוע "יהי' שנוכה לשתות כשהי' כולה משקה", ביחד עם שמיעת "געשמאקע" דברי חסידות – מפי משיח צדקנו שילמד תורה את כל העם כולו בעגלא דידן ממש.

לאחרי השיחה נעשתה מהומה גדולה, כיון שכולם רצו לומר לחיים. נגנו ניגון וכ"ק אד"ש עודד מאוד חזק בידיו הקי'. וענה לכולם לחיים ולברכה.

באמצע הורה להר"י יוזביץ' לומר לחיים על כוס גדולה.. הוא רצה לומר לחיים אך לא נשאר יין כי כולם כבר שתו הכל. כ"ק אד"ש הסתכל עליו הרבה זמן וחיכה שיאמר לחיים, ולאחרי זמן הביט בו אד"ש עוה"פ בחיוד על פניו. והני"ל ניגש לאד"ש לקבל יין מכוסו של אד"ש... אך אד"ש עשה בידו תנועת ביטול, ולא נתן לו מכוסו. הורה לעוד כו"כ אנשים לומר לחיים בכוסות גדולים. הורה לר"ב גורודצקי לומר לחיים לבנו ולחתנו (לפני

זמן פרצה שריפה בבית המסחר שלהם..). בינתיים הלכו להביא יין. ומשך כל הזמן הזה הי' אד"ש בשמחה גדולה ועודד השירה בתוקף. גם לכמה ילדים שאמרו לאד"ש לחיים עודדם ביותר. בינתיים הובא יין ונעשתה מהומה גדולה כיון שכולם רצו לומר לחיים. כהני"ל שהורה להם אד"ש לומר לחיים, אמרו עכשיו כיון שהגיע היין. כל משך הזמן הזה הי' אד"ש בשמחה עצומה ומאוד שטורעם ולעבעדיק שאי"א לתאר כלל וכלל. במשך כל הזמן הני"ל עודד כ"ק אד"ש בידיו הקי' להגברת השירה.

ר' אשר ששונקין

מספר באמצע ההתוועדות

ר' אשר ששונקין שי, א' מזקני אני"ש שהי' במאסר משך הרבה שנים ברוסיא, השתכר קצת (הי' לו יי"ש ושתה כבר מהשיחה השני' כשאמר אד"ש שהי'סופר' יאמר לחיים), ובאמצע השירה הכה על השולחן וצעק "אני הוא הזוכה בגורל מרוסיא" וסיפר סיפור שקרה איתו ברוסיא, שחקרו אותו במשפט ושאלו אותו על הצדיק מליובאוויטש... – סיפר באריכות עם ריבוי פרטים כשכל הזמן אד"ש מביט עליו ומקשיב להסיפור. וכשגמר אמר לחיים וענהו אד"ש לחיים ולברכה.

אחי"ז אמר אד"ש "אויב ער געדיינק אלע פרטים פון יענער סיפור דארף מען פרעגן א רב צי ער האלט שוין בא "עד דלא ידע". (אם הוא זוכר כל פרטי הסיפור יש לשאול רב אם הוא אוהו כבר בעד דלא ידע).

במילא צריכים כמה שיותר מהר לחטוף ולהשלים אותם). גם אמר: "אויב מען וועט אויסהערן אלץ וואס ער האט צו דערציילן וועט מען ניט האבן קיין צייט צו פארענטפערן די רש"יי" (אם ישמעו כל מה שיש לו לספר לא ישאר זמן ליישב הרש"יי).

כל מה שאמר אד"ש היי זה עם חיוך על פניו הקי. גם לאלו שניגנו חזק שלא יהי יכול לדבר הורה אד"ש בידו הימנית שיפסיקו. כמובן שכ"ז היי מאוד שמח, ומשך 15 דקות עשה כ"ק אד"ש בידו הקי להגברת השירה. אח"כ ביאר אד"ש הרש"יי והרמב"ם.

לאחמ"כ נתן משקה להתוועדות בטברי בקבר הרמב"ם, להזוכה בגורל רלוי"צ ראסקין מאה"ק, וכן להוועדה לדוברי עברית של זלמנוב. אח"כ ביאר הרש"יי דשבוע העבר כשידו הקי מעל לשלחן והיא מתנענעת כל הזמן לפי תוכן הדברים.

אח"כ הכריז אד"ש אודות ברכה אחרונה.

היי אחד שלקח השעון שאצל אד"ש כי חשב שכל הקודם זוכה גם בזה (ולא ידע שזה שעון של בערל יוניק) ועשה לו אד"ש בסימן של תמיהה והייתכן. ההתוועדות הסתיימה בשעה 15:06 אחרי השקיעה.

שמעתי שכשהלך אד"ש למקומו למנחה תמה בידו לעבר כמה אנשים כאומר מדוע לא אמרו לחיים.

כ"ק אד"ש לא עלה לתורה.

אח"כ הלך רי אשר הנ"ל ריקוד עם שפערלין שיי לצד כ"ק אד"ש. כ"ק אד"ש סובב ראשו הקי לעברם וסימן לר"ע חזנוב שיצטרף עמהם בריקודם, ואכן הצטרף. וכ"ק עודד בידו הקי לעברם מאוד חזק, והיי זייער לעבעדיק. גם כעת סובב כ"ק את ראשו לארבע רוחות ביה"כ, ועודד השירה בידו הקי. אח"כ התחיל עוה"פ הנ"ל לצעוק והכה על השלחן אבל הקהל לא הניחו לדבר. וניגנו מאוד חזק כדי שלא יבלבל הסדר דההתוועדות.

רילייג כעס עליו מאוד ועשה לא סימנים שיפסיק. אח"כ החל רילייג לילך לכוונו (היי בצד השני) כדי להפסיקו, וכ"ק אד"ש סובב אליו ראשו הקי ועשה לרילייג בתנועת ביטול כאומר שנייחחו. וחיך אליו.

הקהל המשיך לנגן חזק כדי שלא יפריע הנ"ל. ואז אמר כ"ק אד"ש: "וואס וועט אייך העלפן אייער זינגען, און אייער שטערן אים, אז ער האט זאכן וואס ער מוז דערציילן" (מה תועיל לכם השירה שלכם, וההפרעה שאתם מפריעים לו, בשעה שיש לו דברים שהוא מוכרח לספר).

גם אמר: "אויב ער איז אזא מצב ווען ער האלט ביי 'ידע', קען מען זיך פארשטעלן וואס וועט זיין ווען ער וועט האלטן ביי 'לא ידע'... (אם הוא בכזה מצב כשהוא אוזח ב"ידע", ניתן לשער מה יהי כשהוא יאחז ב"לא ידע"...)".

וחזר אמר: "במילא, וויבאלד אז מען האט נאך א סאך זאכן צו פארענדיקן, במילא דארפמען וואס שנעלער אריינכאפן דאס צו משלים זיין". (וכיון שיש לו עוד הרבה דברים לסיים,

ריקודים עצומים אל תוך הלילה

מיד לאחר מעריב (לאחר הבדלה) יצא כ"ק אדי"ש לחדרו כשהקהל שרים ניגון הקפות לאביו ז"ל.

מיד אח"ז (כשעלה כ"ק אדי"ש לחדרו) יצאו כל אנ"ש והתמימים שי' בריקודים וכו' – בכל פינות ביהכני"ס היו ריקודים וכו'.

מיד אחרי מעריב נכנס לכ"ק אדי"ש ר' בנימין גורודצקי שי'. לאחר משך זמן יצאו אנ"ש והתמימים בריקודים חוץ ביהכ"נ לפני חדר כ"ק אדי"ש.

במשך זמן לאחר זה הובא משקה וכמובן ששתו כולם בלי הגבלות וכו'.
הי' זה דבר שא"א לתאר – כל הנ"ל המשיך כמו שעה וחצי בערך – לאחר זה יצא ר' בנימין שי' מחדר כ"ק אדי"ש ומיד אח"ז יצא כ"ק אדי"ש להמכונת לנסוע לביתו. באותו זמן שרו את הניגון החדש לי"א ניסן (הולחן על ידי ר' שלום ברוכשטט). כמובן שכולם שרו בחוזק עצום ב"שטורעם" ו"בשמחה עצומה", וכשיצא כ"ק אדי"ש עשה כ"ק עם ידו הק', אבל באופן שהי' נראה שאינו כהמשך ההתועדות. הי' נראה על פני כ"ק אדי"ש שמשוה לא בסדר! פניו היו רציניות.

כ"ק אדי"ש נסע לביתו בערך 8:10, וכולם המשיכו לרקוד וכו' – בינתיים הובא עוד משקה ואמרו לחיים באופן ד"ע"ד דלא ידע"ו וכו'. והמשיכו לרקוד בחוץ למשך זמן ארוך – היו כמה שיכורים כמובן, והי' מאד "לעבעדיק".

במשך הלילה (במשך הריקודים והשמחה כו') הגיעה הידיעה שהמרא

דאתרא ר' זלמן שמעון דווארקין ז"ל נפטר. כמובן הי' זו ידיעה כואבת ומבהילה – אבל עם כל זה לא הפסיקו הריקודים והשמחה כו'.

ריליג' הודיע זה לכ"ק אדי"ש עיי' הטלפון... היו כמה הוראות...

אגב שכחתי לכתוב שבשעת שר' אשר שי' הי' שיכור אמר רפואה שלימה לר' ז.ש. בן רבקה. וסבב כ"ק אדי"ש ואמר "לחיים ולברכה". ובכלל הבינו עכשיו כו"כ דברים שהי' נראה לפני"ז לכאורה מוזרים.

עכשיו הבינו למה לא ענה כ"ק אדי"ש "אמן" לר' אשר שי', ורק אמר "לחיים ולברכה" (בהתוועדות דפורים נגש ר' ז.ג. ובקש ברכה לרפוי"ש להרב וענה כ"ק אדי"ש אמן). אפשר לקשר זאת גם עם השיחה של שימוש רבנים וכו' – ובכלל אודות רבנים ספרדיים וכו'.

גם מובן עכשיו למה כשיצא אדי"ש לנסוע לביתו כני"ל לא הי' זה בשמחה וכו'.

הריקודים וכו' נמשכו לתוך הלילה. במשך הלילה הדפיסו מודעות אודות הלוי' של ר' ש.ז.ד. שתצא למחר בשעה 1:00.

התמימים יצאו להדביק המודעות בשכונת "בורו פארק" ו"פלעטבוש" וכו'. כו"כ בחורים הלכו להגיד תהילים אצל הר' ש.ז.ד. ז"ל. (ביניהם כו"כ שיכורים). הבחורים שנשארו ב-770 התוועדו כל הלילה בשמחה עצומה וכו' ו"בשטורעם" שא"א לתאר.

כמובן וגם פשוט א"א לתאר אותו על הנייר. וכל מה שכתבתי הוא רק חלק קטן ושלא בערך כלל למה שהי' אז.

יום ראשון, י"ז אדר

כ"ק אד"ש בא מביתו בשעה 10:10 בערך. וחילק צדקה לכל הקהל שהי' שם. נסע למקווה בשעה 11:45 בערך. בינתיים הובא הארון של הרש"י ז"ל להכולל (על יוניון סט.). כשכ"ק אד"ש חזר מהמקווה הי' שם קהל גדול, והי' דחיפות וכו'. כ"ק אד"ש חזר בלויית המשטרה.

כמה מהחבריא קדישא נכנסו לכ"ק אד"ש וקיבלו כמה הוראות אודות הלוי, שמעתי שאי' מההוראות הי' שהלוי תצא מהכולל דרך קינגסטון עד אמצע איסטערן פארקווי ומשם תחזור דרך 770.

כ"ק אד"ש יצא להלוי בערך בשעה 1:15 וליווה את הארון עד קצת לאחרי בריכת המים הסמוך לקינגסטון. כ"ק אד"ש חיכה עד שנסעו כמה מכוניות... גם רימזו לכ"ק שיזיזו הרגליים מהמכוניות (הי' שם דחיפות גדולות). בכלל הי' פני כ"ק אד"ש רציני כל הזמן. וכשדחפו הסתכל כ"ק אד"ש.

אח"כ חזר ל-770... נטל ידיו בסירוגין מחוץ לביהכ"נ נגד החצר. גי' פעמים כל יד. נכנס ל-770 ואמר "ויהי נועם" בזאל למעלה, על ספסל שהוכן שם.

נסע לאוהל בשעה 2:50 בערך. שמעתי שכשהי' באוהל הלך לראות קברו של הרש"י ז"ל.

כ"ק אד"ש חזר בערך בשעה 6:30. מנחה ומעריב היו סמוכים. כשנסע לביתו ניגנו "הוא אלוקיננו".

יום שני, י"ח אדר

יחידות כלליות להאורחים שי'. היו שלושה יחידויות: לאורחים, בר מצוה, חתנים.

הי' אי' שכשעבר ליד כ"ק אד"ש ליקח דולר אמר "ברוך.. שהחינו וקיימנו" וכו', וכ"ק אד"ש ענה על הברכה "אמן". גם שאל הנ"ל (פ.ג.) ברכה שיהי' לו גוף בריא – ואמר כ"ק אד"ש "אמן". אח"ז אמר כ"ק אד"ש בחיוד על פניו הק' "און די נשמה זאל זיכער זיין געזונט" (שהנשמה תהי' ודאי בריאה).

השיחות לברי מצוה, ולחתנים אמר כ"ק אד"ש כשעיניו הק' סגורות.

כשיצא כ"ק אד"ש מהיחידות עשה עם ידיו הק' כעין תמיהה על משהו – איני יודע על מה עשה. (שמעתי מאי' שהי' כמה אנשים בביהכ"נ אז שלא היו להם רשות להיות שם. ועי' עשה כ"ק אד"ש עם ידיו הק'). היחידות נגמרה בשעה 9:00 בערך. אח"ז נסע כ"ק אד"ש לביתו.

יום שלישי, י"ט אדר

אחרי מעריב כשנסע לביתו עמד ליד הדלת ר' פ. מאה"ק ושאלו כ"ק אד"ש אם כבר קיבל משהו מהמזכירות. אח"ז שאל הנ"ל אם הוא יכול לבוא בשביל י"א ניסן, ואמר כ"ק אד"ש: "ביז דעמאלט וועט משיח שוין קומען און מען וועט אלע פארן צו ארץ הקודש". (עד אז משיח כבר וודאי יבוא ונסע כולנו לארץ הקודש).

אשרי עין ראתה זאת!!!

כל הנ"ל הוא רק על פי מה שראיתי ושמעתי מאז – ובלי אחריות כלל וכלל (נרשם עיי' י.ה.).

סג • סג

מצוות החג

בצל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

מקרא מגילה

א. כ"ק אדמו"ר היה שומע את המגילה מעומד.

ב. ב'תשורה' לחתונה (אדר א' תשנ"ה) נתפרסם צילום של הרבי בשעת קריאת המגילה, וממנה הוכיחו שאת חלק המגילה שכבר קראו היה הרבי כורך בגלילה. וב'התקשרות' (גלי' לו עמ' 14) נאמר, שלא היתה זו הנהגה תמידית אלא אירוע נדיר. ע"כ. והאמת, שלא היה כדבר הזה מעולם! אותו צילום מטושטש מאוד, ואילו בצילום ברור נראה שהמגילה פתוחה ב"עשרת בני המן", כולה כרוכה כאיגרת, הרבי מחזיק ביד ימינו את החלק השמאלי של המגילה - הוא העמוד האחרון של המגילה - וחלק זה הוא שמתעגל ונראה כגלול.

ג. כ"ק אדמו"ר היה מברך בשקט את הברכות שלפני הקריאה ושלאחריה, והיה קורא את המגילה לעצמו יחד עם הבעל-קריאה.

ד. כ"ק אדמו"ר היה מכה ברגלו, לעתים רגלו הימנית ולעתים השמאלית, בכל ה"המן". אלא שברובם היתה ההכאה קלה, ורק במקום שנזכר באיזה תואר היתה ההכאה מורגשת יותר ובמשך זמן רב יותר.

גם בקריאת עשרת בני המן היה הרבי מכה קלות ברגלו (אלא שלא ברור האם בשעה שקרא בעצמו, או בשעה שהבעל-קריאה היה קורא. ואולי בשתי הפעמים).

ה. במגילה בה קרא הרבי בשנים הראשונות, היו כתובים בני המן בעמוד שלם, בשונה מבמגילה השניה שנתנה לרבי ע"י ר' געציל רובאשקין.

ו. בכלל היה הרבי נהנה ומחייך בשעה שהילדים היו מרעישים ו"מכים את המן".

כמה פעמים דיבר הרבי על הגבאים שמסתובבים בפנים מאיימות כדי שהילדים יתיראו מהם. הם סוברים, אמר הרבי, שהילדים כבר הכו דיים, אך הילדים יודעים שעדיין יש "המן"... (ראה שיחת ש"פ צו תשמ"א).

ז. על הנהגתו של כ"ק אדמו"ר בקשר לברכה וכריכת המגילה (ידוע השקו"ט בזה, האם לברך מיד או לכרוך קודם) -

נכתב בשנת תשכ"ה: התחיל לגלול את המגילה מיד בתחילת הברכה. כשגמר החזן את הברכה הפסיק לגלול ואמר "שושנת יעקב". אחר-כך חזר והמשיך לגלול. ובשנת תשל"ה: הרבי סגר את המגילה כשהחזן סיים את הברכות.

עוד נכתב באיזהו-מקומן: הרבי היה מתחיל בכריכה מיד עם סיום הקריאה, וממשיך בכך גם בשעת הברכה (בשם ר' מיכאל אהרן זעליגזאן שי').

ח. המגילה בה השתמש כ"ק אדמו"ר בשנים האחרונות, היא מתנת הרה"ח ר' געציל רובאשקין ע"ה, שצירף אליה גם נרתיק מכסף. (הנרתיק של המגילה הקודמת היה מקרטון).

א' המזכירים סיפר, שכשהביא ר' געציל את המגילה לרבי, הוציא הרבי \$50 באומרו "שונא מתנות יחיה", אולם מובן שר' געציל סירב לקחת. הרבי נשאר בעומדו והתנה את קבלת המגילה בנתינת הסכום. לא הייתה לו ברירה והוא נאלץ לקחת את הסכום, שמיד נתנו תרומה ל"מרכז לעניני חינוך"...

ט. עד לשנת תשל"ח היה כ"ק אדמו"ר קורא את המגילה בעצמו לרבנית, ולאחר תשל"ח - א' המשב"קים.

מתנות לאביונים

א. מדי שנה ביום הפורים (כעשר-עשרים דקות אחר סיום תפילת שחרית), היו נכנסים אל כ"ק אדמו"ר - כל אחד מהם בנפרד - הרה"ח ר' מרדכי מענטליק ע"ה והרה"ח ר' משה פנחס כ"ץ ע"ה, והרבי היה נותן להם כסף עבור "קופת בחורים" שנועדה לתמיכת בחורים נזקקים בישיבה. - הנהגה זו היתה, כנראה, עוד בחיי כ"ק אדמו"ר הרי"צ.

הרבי היה נותן לכל אחד מהם המחאה, ובנוסף לכך עוד שטרות כסף ומטבעות. המחאה נועדה ל"קופת בחורים", והכסף המזומן היה "מתנות לאביונים" לאנשים פרטיים.

תמיד היה הרבי מורה להם לחלק את הכסף ביום הפורים עצמו.

ב. כנראה שהיו שנים שגם המזכיר הרה"ח ר' משה ליב רודשטיין ע"ה היה נכנס ומקבל מעות לאביונים.

במשך היום היה נכנס אל הרבי גם הרה"ח ר' משה גרונר ע"ה, והרבי היה נותן לו כסף (עתים המחאה, ועתים גם?) שקית מליאה מטבעות) עבור משפחות נזקקות ומבקשי-נדבות באיסט-סייד מנהטן.

גם הרה"ח ר' זאב כ"ץ היה נכנס לרבי, והיה מוגיש לו כתי"ק (לא מפורסם) מרבוה"ק [ראה בהמשך], והרבי היה נותן לו כסף עבור "מתנות לאביונים".

בכל שנה הרבי היה שואל כמה נתן בשנה שעברה, והיה מוסיף על הסכום שנתן אשתקד.

בפורים שנת תשנ"א כשהרבי נתן להם עבור "מתנות לאביונים", הבחין ר"מ גרונר בכמה שינויים מהרגיל, בין השאר היה הסכום גדול (בכ-100\$) יותר מהסכום שהיה מקבל

מדי שנה. ר' משה אזר עוז ושאל את הרבי על כך. הרבי ענה לו שאין מה לפחד ושיסיח דעתו מזה. למעשה, היה זה הפורים האחרון לפני האירוע בכ"ז אדר תשנ"ב...

ג. לעתים נתן הרבי צדקה לעניים מיד בסיום התפילה בדרכו החוצה (רשימות משנת תשכ"ה).

פעם, אחרי תפילת שחרית, יצא הרבי מחדרו וחילק בעצמו מעות לאביונים שעמדו בסמוך לחדר.

משלוח מנות

א. כ"ק אדמו"ר היה שולח מנות לשלשה אנשים: כהן, לוי וישראל. "כהן": המזכיר ר' אליהו הכהן קווינט ע"ה (ולאחרי פטירתו: הסופר ר' ישעיה הכהן מאטלין ע"ה ואחריו ר' מרדכי הכהן ריבקין ע"ה). "לוי": הרה"ח ר' שמואל הלוי לוויטין ע"ה (ולאחרי פטירתו: ר' שמואל דוד הלוי רייטשיק ע"ה). "ישראל": המזכיר הרה"ח רחמ"א חודקוב ע"ה.

המזכיר היה מוציא אליהם את ה"מנות" מחדרו של הרבי.

ב. הרבי היה מגביה כל שקית ושקית (כעין 'קניין') ונותנה לשליח באמרו: זה עבור הכהן, זה עבור הלוי, זה עבור הישראל. לפעמים היה מוסיף: לא משנה איזו שקית תיתן, כולן שוות זו לזו.

ג. כ"ק אדמו"ר היה שולח "מנות" גם לאלו שכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ היה שולח להם. וכן לעוד אנשים פרטיים.

ד. את ה"מנות" היה הרבי נותן כעשר-עשרים דקות אחר סיום תפילת שחרית. ה. ה"מנות" כללו בקבוק משקה ומיני מאפה ("המן טאשן"), ובמשך השנים נוספו גם פירות (תפוזים או תפוחים).

ו. כ"ק אדמו"ר היה שולח "משלוח מנות" – על-ידי התמימים ר' בערל יוניק שי' ור' בערל אלעניק שי' – לאדמו"ר מבויאן, לאדמו"ר מקופיטשניץ (ואחר-כך לבנו שיהן תחתיו), לאדמו"ר מאמשינוב, לאדמו"ר מטומשפול קוידינוב ר' משה שניאורסאהן-טברסקי ולהר"ר שלמה הורנשטיין (מחסידי בויאן וקרוב למשפחת בית הרב).

בדרך-כלל היה זה בקבוק "בנדיקטין" ושני פירות. והם היו שולחים בחזרה בקבוק משקה ו"מזונות".

בחזירתם אחרי-הצהרים היו השליחים הנ"ל נכנסים אל הרבי, והרבי היה מתעניין במה שראו ושמעו, כגון מתי נטל אדמו"ר פלוני ידיו לסעודה, ומה חבש לראשו, שטריימל או "הויכע היטל" ("ספאדיק"). הרבי נהג לומר להם "יישר כח", לברכם בברכת הפורים,

ולאחל להם שיובילו משלוח-מנות גם בימות המשיח, או - בפעם אחרת - שלשנה הבאה ישלחו משלוח-מנות למשיח.

גם היה הרבי שולח אתם לאורחים נכבדים שהזדמנו לניו-יורק, כגון רש"ז שרגאי (ראש עיריית ירושלים), ראש העירייה היהודי של דובלין והרה"ח ר' יצחק מאיר לזין, חתנו של כ"ק האדמו"ר מגור.

בשנת תשכ"ו שלח הרבי למר שז"ר "משלוח מנות" על-ידי המזכיר ר' בנימין קליין שי'.

בפורים תש"מ, שלח הרבי משלוח מנות ליהודי בשם מר הענרי. יהודי זה היה יהודי מבוגר רווק שהתגורר ב-346 NEW YORK AV - הבנין בו התגורר הרבי בשנים הראשונות. בתחילה היה יהודי זה בעל יחס עוין ליהדות, אך לאחר ההיכרות עם הרבי, במשך הזמן נעלם יחסו העוין והוא התחיל לשמור תורה ומצוות. הקשר עם הרבי נמשך גם לאחר שהרבי עקר

משלוח מנות "אות בספר תורה"

משלוח מנות תקנת הרמב"ם היומי

משלוח מנות - "דירדן נצח"

את דירתו למקום אחר, והוא זכה לקירובים מיוחדים מהרבי.

ז. אחר-כך היה המזכיר הרה"ח ר' בנימין קליין שי' נכנס אל הרבי, ומגיש לו "משלוח מנות" שנתקבלו מאנשים שונים.

שניים מאנשי היו נכנסים אל הרבי ונותנים "משלוח מנות" באופן אישי: הרה"ח ר' שלום הכט והרה"ח ר' יהודה ליב ביסטרצקי.

משלוח-המנות של הרב ביסטרצקי היה תמיד מיוחד במינו. לדוגמא: א) כשעורר הרבי ע"ד כתיבת ס"ת לאחדות ישראל - משלוח המנות היא בצורת ספר-תורה, כשהכיתוב "בעת ההיא ימלט כל הנמצא כתוב בספר" מתנוסס עליו. ב) כשיצא הרבי במבצע הרמב"ם - משלוח המנות היה עוגה מעוטרת בספרים, כשעליהם הכיתוב "ממשה עד

משה לא קם כמושה" (ג) ובפרשיית "משפט הספרים" – נכתב על העוגה "יד על החסידים תהיה על העליונה", כשפטיש השופט צמודה לעוגה כאות "דין נצח".

- שמענו מר' מ.ד. (אנגליה): בהיותי בחור ב-770, חשתי צורך עז לשלוח מנות גם לרבי. ידעתי שהרבי לא נוהג לאכול את משלוחי המנות ששולחים אליו, וחיפשתי דרך לגרום שאת המשלוח שלי הרבי יאכל. עלה בדעתי לברר איזו עוגה נוהג הרבי לאכול ואיזה חלב נוהג הרבי לשתות, ובבוקר יום הפורים שלחתי 'מנות' אלו לביתו של הרבי. אח"כ שמעתי שאכן זכיתי והרבי אכל ממנות אלו.

ח. את המשלוחים שקיבל הרבי לביתו, השאירם שם. ואת אותם שקיבל ל-770 חלקם שלח לביתו, וחלקם הביאו להתועדות.

רבים מ"משלוחי המנות" שניתנו לרבי, נמסרו אחר-כך לתלמידי הישיבה, אברכי הכולל או תלמידות בית-רבקה. ביום הפורים עצמו או בימים שאחריו. בשנת תשנ"א שלח הרבי לת' גם חלה (ע"י הרה"ח ר' דוד רסקין שי').

ט. כ"ק אדמו"ר השתדל לאכול "אוזן המן" ממולא בפרג.

י. הרבנית ע"ה הייתה מחלקת מטבע של דולר מכסף, לאותן שהביאו לבית הרבי משלוח מנות.

יא. בנוסף למשלוחי-המנות "בו ביום", שלחו צעירי-אגודת-חב"ד בשם הרבי את המשלוחי-מנות המפורסמים לחלקם לקשישים, חיילי צה"ל וכו'. מצו"ב כתי"ק מנוסח שנשלח הם משלוחי מנות אלו בשנת תשל"ב.

(החומר נלקט מ'שערי מגילה' – בעריכת הר"י מונדשיין, וכן מעיתון כפר-חב"ד, תשורות ויומנים)

פענוח כתי"ק

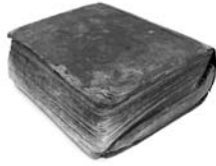
נוסח המברק שנשלח, כנראה, בצירוף למשלוח מנות לחיילי צה"ל:

ביחד עם המשלוח [=המשלוח מנות] –

משלוח איחולי אשר, בתוככי כל היהודים, יהי' לכאו"א אור ושמחה וששון ויקר כפשוטו וכדחו"ל, ובאופן – כבקשת דוד מלך ישראל – אלקים חושה לי... הו' אל תאחר

מ.ש.

יד עם האלף -
אלו איחולי אשר, יקר
כל היהודים, יהי' שמחה וששון
והוא יקר פשוטו ופשוטו,
כדחו"ל וכו' ישראלי
ודאו"ל - חושה לי... הו' אל
תאחר אלקים

משלוח מנות יחודי – כתב-יד-קודש

נוהג הי' לו להרה"ת ר' זאב יחזקאל הכהן שי' כ"ץ, גבאי ביה"כ וביה"מ 770, מידי שנה בשנה, להכנס בחג הפורים לחדרו הק' של כ"ק אדמו"ר, וליתן לכ"ק משלוח מנות יחודי – כתב יד קודש חדש מרבותינו נשיאנו. כ"ק אדמו"ר הי' מקבל את הכתי"ק, ובתמורה נותן לרב כ"ץ מעות על מנת לחלקם לאביונים. לפנינו תיאור השתלשלות הענינים כפי שסיפר בשעתו הרב כ"ץ (לשבועון כפר חב"ד).

זמן קצר לפני הבר מצווה שלי, נכנסתי עם הוריי ע"ה ל'יחידות' אצל כ"ק אדמו"ר. יחד עמנו, נכנס סבי הרה"ח ר' דוד שטוקהמר ע"ה. לפני שיצאנו מהיחידות, סיפר סבי לכ"ק אדמו"ר אודות תחביב שיש לי – לאסוף שיחות ומכתבים של הרבי. באותם ימים, נוהג זה לא היה מקובל אצל ילדים, וסבי ע"ה סיפר לרבי שאני יושב שעות ארוכות ליד מכונת הכתיבה כדי להגדיל את האוסף שברשותי. הרבי אמר לו שהוא מעוניין לראות את האוסף.

ההזדמנות הראשונה לכך הייתה כאשר אבי נכנס אל הקודש פנימה ביום הפורים, כפי שנהג תמיד. הפעם אבי הראה לרבי את האוסף שלי והרבי ביקש שאכנס אליו בעצמי. מני אז הפך זה לדבר קבוע: מדי שנה, הייתי מביא לרבי בפורים איזה כתב יד-קודש שעדיין לא התגלה, והרבי היה נותן לי כסף כדי שאחלק אותו כ"מתנות לאביונים".

הסדר בפורים היה, שמייד לאחר התפילה היו נכנסים ל'גן עדן התחנות' כל אלה שהרבי היה מוסר להם כסף לחלק לצדקה. ראשון היה נכנס אבי ע"ה, אחריו נכנס דודי ראש הישיבה הרב מענטליק ע"ה, אחריו נכנסתי אני ואחריי היה נכנס הרה"ת ר' משה גרונר ע"ה. הייתי מקיש קלות בדלת, והרבי היה מגיב באמירת "אריין" [=להיכנס] ואז נכנסתי. הרבי היה מקדם את פניי בברכת "א פרייעלכ'ן פורים" [=פורים שמח] ואז הייתי מגיש לו את כתב היד שהבאתי עבורו. כאשר יצאתי מחדר קדשו, הרבי היה מברך אותי שוב בברכת "א פרייעלכ'ן פורים".

בדרך כלל, הרבי לא שאל אותי כלום לגבי הדברים שהבאתי לו, מלבד פעם אחת שבה שאל אותי הרבי מהיכן הצלחתי להשיג את כתב היד. היו פעמים שהרבי התעניין אצלי באותה הזדמנות במעשיו של פלוני או במצב משפחתו של אלמוני. הרבי היה מעלעל

מעט בחומר ואחר כך היה מוציא ממגרת השולחן שלו סכום כסף. היו פעמים אחדות שהרבי נתן לי צ'ק.

לפני שהרבי היה נותן לי את הכסף, הוא היה שואל כמה נתן בשנה שעברה ובכל פעם הרבי היה מוסיף על הסכום שנתן בפעם הקודמת. בדרך כלל הייתה הוספה של דולר אחד, ואולי פחות, אבל תמיד הייתה הוספה.

באחת השנים, היה זה זמן קצר לאחר חתונתי, כשנכנסתי אל הרבי בפורים, הוא שאל כמו תמיד מה היה הסכום שנתן לי בשנה שעברה. אמרתי את הסכום וציניתי שבשנה שעברה הרבי נתן לי דולר מכסף עבור זוגתי שתחיה. אמר לי הרבי: השנה אתן ל'בעלת הבית' שלך ברכה לחו"ק. "זה שווה הרבה יותר מדולר מכסף", הוסיף. כמה חודשים לאחר מכן, נולד בני בכורי שיחי'.

באחת השנים, לא מצאתי שום כתב יד להביא לרבי והייתי ממש אובד עצות. ניסיתי להפעיל קשרים ולחפש במקומות המתאימים, אך ללא הועיל. לא מצאתי כלום. בדלית ברירה, החלטתי להביא לרבי כתב יד תורני שמעולם לא נדפס, אך כזה שאין לו שום קשר לליובאוויטש. הייתה זו מחברת שאבי ע"ה, שהיה יליד העיירה קינצק שבה גר בעל ה'חלקת יואב', שמר במשך השנים. במחברת זו היו הערות של ה'חלקת יואב' על ספריהם של ה"נודע ביהודה" וה"מנחת חינוך". חשבתי לעצמי: זה דבר מעניין שמעולם לא ראה את אור הדפוס, והחלטתי להביא זאת לרבי כמתנה לחג הפורים. הרבי קיבל את המתנה ואמר לי: "הרי תמיד נהגת להביא כתבי-יד של רבותינו נשיאינו, מדוע שיניתי הפעם ממנהגך?". כעת, מצוייד ב'נתינת כח' מהרבי, החלטתי שעלי להביא לרבי עוד בפורים זה, ועוד לפני ההתוועדות, כתב-יד-קודש מרבותינו נשיאינו. ואמנם, לאחר מאמצים הצלחתי להביא לרבי כתב יד קודש מאחד הרביים, עוד לפני ההתוועדות של אותו יום.

בפורים תשמ"ח, בתקופה שהרבי היה מתפלל בביתו לפני התיבה לאחר הסתלקות הרבנית נ"ע, נקראתי לאחר התפילה לעלות לחדר בקומה השנייה של הבית. הרבי ישב שם בראש שולחן ארוך, בתוך חדר מלא ספרים שהיה נראה כחדרו האישי, וקיבלתי מידו הקדושה סכום כסף עבור "מתנות לאביונים".

כשנכנסתי לחדרו הקדוש של הרבי בפורים תנש"א, הרבי לא ישב בשולחנו הקבוע אלא ישב ליד שולחן קטן, מלא ספרים, שעמד בסמוך לחלונות הפונים לכיוון הרחוב. הכסף לצדקה היה מונח על השולחן, וכשהרבי נתן לי את הכסף, הוא התבטא "הצלחה'דיקע גבאות" [=שהגבאות תהיה בהצלחה]. בפורים תשנ"ב, כשבועיים לאחר האירוע הקשה בכ"ז אדר ראשון, לא הייתה אפשרות להכנס לחדרו הקדוש של הרבי, אבל קיבלתי כסף עבור "מתנות לאביונים" דרך המזכירות.

בפורים תשנ"ג, נכנסתי אל הרבי וקיבלתי ממנו כסף ל"מתנות לאביונים" בסכום של מאה ואחד דולרים. באותה הזדמנות בירכתי "ברכת כהנים" בפני הרבי והוא ענה אמן. ■

ביקור שז"ר – פורים תשל"א

בחג הפורים תשל"א ביקר מר זלמן שז"ר אצל כ"ק אדמו"ר. ביקור זה מתואר בהרחבה בסקירה שבקובצנו. מר שז"ר הגיע לבית חיינו קודם תפילת ערבית, וכ"ק אדמו"ר קיבלו בחדרו הק', והעניק לו מגילת אסתר נתונה בנרותיק כסף, סידור תהילת ה' בכריכת עור, וקונטרס מאמר אדה"ז (ד"ה "אשרי יושבי"). לאחר כמה דקות הלכו יחדיו ל"זאל" הגדול, לתפילת ערבית ולשמויעת קריאת המגילה.

באדיבותה של חברת jem הננו מגישים בזאת תמונות נדירות בפרסום ראשון מביקור זה. (בתמונות ניתן להבחין גם בתשורות אותם נתן כ"ק אדמו"ר למר שז"ר). משולב ביומן של המשב"ק ר' בערל יוניק ע"ה ממהלך הביקור.

תמונות נדירות

תמונות בפרסום ראשון מביקור שז"ר - פורים תשל"א

יומן המשב"ק הרה"ת ר' בערל יוניק, מביקור שז"ר אצל כ"ק אדמו"ר בחג הפורים תשל"א

פורים תשל"א

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לשז"ר מאמר אדמו"ר הזקן ד"ה אשר יושבי. מגילה עם נרתיק של כסף וסידור תהלת ה'. בנוגע לסידור אמר: דער שווער האט געהאט א גוואלדיקן זכרון, פונדעסטוועגן פלעגט ער אלע מאל דאוונען און זאגן אין סידור אפילו אשרי. אזוי ווי מען גייט דאך דאוונען, האב איך אויך צוגעגרייט א סידור [=לשווער הי' זיכרון מופלא, ובכל-זאת הוא נהג בכל פעם להתפלל ולומר מתוך הסידור ואילו אשרי. וכיון שהולכים הרי להתפלל, הכנתי גם סידור].

פורים, יום ה' פ' כי תשא, תשל"א

שלח מנות לשז"ר, להאטעל [בית מלון]
"פיערל 5th Ave. 61 St. 16th Fl"ר

כ"ק אד"ש אמר ע"י הרב חודקוב שי', עס זאלן גייען די שלוחים פון אלע מאל, און מיט זיי פון אפיס איימצער, [=שילכו השלוחים מכל הזמנים, ושילך עימם א' מהמשרד]. והלך איתנו ר' בנימין קליין. <<

Jem

שז"ר סיפר: אין 1906 ווען איך בין געווען אין מאסקווע שבועות צו פארטאג, אזיגער 3, גייענדיק אין גאס האב איך געטראפן 3 אידן מיט בערד, האב איך פארשטאנען אז דאס זיינען ליובאוויטשער, האב איך זיי געפרעגט אנ"ש? וענו: יע. שאלתי פון וואנען גייט איר? אמרו: פון תיקון שבועות. [=ב1906 כשהייתי במוסקבה בשבועות, לפנות בוקר, בשעה 3, בהולכי ברחוב פגשתי שלושה יהודים מזוקנים, והבנתי שהם חסידי ליובאוויטש, שאלתי אותם: "אנ"ש?", וענו לי: "כן". שאלתי אותם "מהיכן אתם באים" וענו לי "מתיקון שבועות"..."]

גם סיפר אז מיר פארדריסט וואס איך האב נעכטן אפגעהאלטן דעם רבי'ן שליט"א 4 שעה, פון 8:45 ביז 12:45 לילה, און ער האט זיך ניט אפגעפאסט. מען האט גערעדט ערנסטע רייד, אבער לעבעדיקע. [=הנני בצער על כך שהחזקתי את הרבי שליט"א אתמול משך 4 שעות. מ8:45 עד 12:45 לילה. והוא לא שבר את הצום. דברנו ענינים רציניים אך 'חיים'].</p></div>

גם שאל צי דער טישל וואס איז נעטכן געשטאנען (בבית הכנסת ליד מקומו של הרבי) פאר אים בא דער מגילה איז היינט אויך געשטאנען. [=האם השלחן שהעמידו אמש עבורו בקריאת המגילה נשאר על עומדו גם היום].</p></div>

נאכן מקבל זיין די משלוח מנות, אמר אז ער וויל גלייך אפרופן צום רבי'ן שליט"א, און <<

קובץ לחיזוק ההתקשרות

66

Jem

אפדיינקען אים. [=לאחר שקיבל המשלוח
מנות, אמר שברצונו מיד להתקשר אל הרבי
ולהודות לו].

גם ביקש שישלחו לו א טייפ פון די
התוועדות פון פורים ביז זונטאג ביי טאג,
אויף נעמען מיט זיך, איך האף איך וועל האבן
נחת פון זיי. [=גם ביקש שישלחו לו הטייפ
מהתוועדות של פורים עד יום ראשון
בצהריים שיוכל ליקח את זה עימו, ומקווה
שיהי' לו נחת מהם].

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: חזקה שליח
עושה שליחותו. ושאל כל מה שדברנו,
ושאל: אויב ער האט עפעס דערציילט וועגן
וואס מ'האט גערעדט. [אם סיפר משהו
מהמדובר] ■

Jem

Jem

פארבריינגען עם הרבי

יום
תמים
לרבי
ישיבת שנה
לשיבת

קהל אנ"ש ותלמידי התמימים מוזמנים להשתתף ב:

פארברענגען עם הרבי

מהתוועדות י"א ניסן תשל"ב

שבעים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנאו

שתוקרן אי"ה במהלך

"יום תמים לרבי"

ביום חמישי ליל יום הבהיר י"א ניסן

ק"ח שנים להולדת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנאו

בזאל ישיבת תות"ל המרכזית - כפר חב"ד